

MAALLIKKOTUOMARI

Suomen maallikkotuomarit ry - Finlands Lekmanndomare rf 1/2021

SISÄLLYS

Pääkirjoitus.....	2
Puheenjohtajan palsta.....	3
Syksyn koulutusristeily.....	4
Uudet kunniajäseneet.....	4
Jouni Elomaa.....	5
Anu Heinänen.....	6
Helena Sorvo.....	8
Sisko Helena Perttunen.....	9
Kriminaalihuollon tukisäätiön esittely.....	10-25
Syksyn koulutusristeily.....	26
Vankilassa järjestettävät toiminnot.....	27
Työ.....	28
Opiskelu.....	29
Kuntouttava toiminta - päihdetyö.....	30
Kuntouttava toiminta - ohjelmatyö.....	31
Muu sosiaalinen kuntoutus.....	32
Vieraskynä Mia Juselius Kriminaalihuollon tukisäätiö.....	36
Henkilökuvassa rikoskonstaapeli Jukka Hurta Poliisin ennalta estävä toiminta.....	37
Tuomioistuinvirasto Lautamiesten lukumäärän vahvistaminen ja muuttaminen..	38-78
Tuomioistuinvirasto Fastställande och ändring av antalet nämndemän.....	59-76
Suomen Maallikkotuomarit ry:n jäsenyys	77
Lautamiestuotteet.....	78

§ Maallikkotuomari

Yhdistyksen kotisivut
www.maallikkotuomarit.fi

Julkaisija

Suomen Maallikkotuomarit ry
Finlands Lekmannadomare rf

Päätoimittaja

Marge Miettinen
Yliopistonkatu 34 B 20
40100 Jyväskylä
paatoimittaja@maallikkotuomarit.fi

Valokuvat

Marge Miettinen

Taitto

Marge Miettinen

Osoitteenmuutokset

Marge Miettinen
Yliopistonkatu 34 B 20
40100 Jyväskylä
jarjestosihteeri@maallikkotuomarit.fi

PÄÄKIRJOITUS

Terveystutkimuksen mukaan 83 prosentilla vangeista on päihdeongelma ja myös merkittävä osa rikoksista tehdään päihteiden vaikutuksen alaisena. Vankien päihdeongelmien yleisyyden takia vankiloissa tehdäänkin paljon päihdetyötä, jolla pyritään edistämään vankien päihteettömyyttä.

Neurokognitiiviset häiriöt, kuten ADHD ja autismin eri muodot sekä lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan vaikeudet ovat miesvangeilla yleisempiä kuin väestöllä keskimäärin.

Vangit ovat hyvin moniongelmaisia. He kärsivät psykiatrisista häiriöistä ja päihderiippuvuudesta. Yhdessä neurokognitiivisten häiriöiden sekä lukemis-, kirjoittamis- ja matematiikan vaikeuksien kanssa ne ovat riskitekijä rikolliselle polulle ja vankilaan joutumiselle. Rikoksen uusijoissa nousee esiin erityisesti impulsiivinen reagointi.

Ensimmäistä vankeustuomiota suorittavilla vangeilla on vähemmän neurokognitiivisia häiriöitä, vakavia mielenterveyden häiriöitä, päihderiippuvuutta ja persoonallisuushäiriöitä kuin moninkertaisilla tuomion uusijoilla. Neurokognitiiviset häiriöt yhdessä päihderiippuvuuden kanssa olivat eniten yhteydessä uusintarikollisuuteen.

Päihderiippuvuuden ehkäisy sekä neurokognitiivisten ja lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan taitopuutosten harjoittaminen ja kuntoutus ovat tulosten valossa tärkeitä tekijöitä uusintarikollisuuden ehkäisyssä ja siten rikoskierteen katkaisemisessa.

Tämä on merkittävä yhteiskunnallinen epäkohta. Jo esikoulussa ja peruskoulussa tulisi kiinnittää huomiota mahdollisiin neurokognitiivisiin häiriöihin ja oppimisvaikeuksiin. Lapsille tulisi tarjota heidän tarvitsemansa opetuksen ja oppilashuollon tuki. Ikävimmässä tapauksessa he päätyvät tekemisiin poliisin kanssa. Ankkuri-toiminnassa pyritään parhaan mukaan kääntämään suunta vielä parempaan. Viimesijassa voi sitten olla vankila ja siellä tarjolla oleva työ, opiskelu ja kuntouttava toiminta.

Koskaan ei kuitenkaan ole myöhäistä muuttaa suuntaa, se on mahdollista myös paatuneimmille rikollisille.

Tässä aihepiirissä riittää käsiteltävää

Marge Miettinen
päätoimittaja

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Aurinkoista keskikesää

Vuoden alku ollut täynnä muutoksia ja haasteita.

Vallitsevan tilanteen vuoksi Hämeenlinnan lautamiespäivät ja vuosikokous jouduttiin perumaan ja pitämään vuosikokous etänä ZOOM kentässä. Näin myös koimme lautamies historiassa, että kokous onnistuu etänä hyvin ja saimme käsiteltyä vuosikokouksen asiat hyvin. Itse kuitenkin koen, että kokouksen pitäminen paikan päällä kaikkien kokous osallistujien ollessa länsä antaa enemmän kokoukselle ja sen sisällölle.

Vuosikokous hyväksyi sääntöjen määräämät asiat ja hallitus sai luottamuksen. Myös vanha hallitus valittiin jatkamaan kevääseen 2022 asti. Kokouksessa käsiteltiin myös sääntömuutos asia, joka hyväksyttiin pienillä tarkistuksilla. Tulevaisuudessa hallituksen jäsenten toimikausi on myös 2 vuotta ja tilintarkastaja vaihtui toiminnan tarkastajaksi. Säännöt ovat jo palautuneet hyväksytyinä Patentti- ja rekisterihallituksesta.

Hallitus myös myönsi 4 uutta kunniajäsentä vuosikokouksessa ja Herastuomari Jouni Elomaalle myönnettiin kultainen ansiomerkki, hänen ansiokkaasta työstään järjestölle. He esittäytyvät ja kertovat itsestään lehdessä.

Kuntavaalit siirtyivät myös huhtikuulta kesäkuulle, mikä toi myös haasteita uusien lautamiesten valinnalle. Valinnat piti olla valmiina heti kesän jälkeen ja uusien lautamiesten koulutus syyskuussa, mutta juhannuksen kynnyksellä tuli tieto siitä, että kaikki eivät saa valittua lautamiehiä nopeassa aikataulussa ja niin koulutukset siirtyvät loka-tammikuulle. Toden näköisesti ainakin joissakin käräjäoikeuksissa vanhat lautamiehet jatkavat pidempään. Suomen Maallikkotuomarit ry on myös mukana uusien lautamiesten koulutuksessa yhdessä Tuomioistuinviraston kanssa.

Vetoan edelleen vanhoihin lautamiehiin, että viekää viesti valitsijoille.

Nykyiset lautamiehet voisivat viedä viestiä kuntiin. Kun uusia valintoja tehdään, niin tähdentää valituille lautamiehille tehtävän sisältöä. Lautamiehen tehtävä ei ole sama kuin muiden lautakuntien tehtävä.

Kauniin kesän jälkeen hämmöttää syksyn koulutusristeily.

Rajoitusten helpottaessa ja rokotusten eteneminen auttaa kohti normaaliin toimintaan. Nyt voidaan lähteä suunnittelemaan syksyn lautamieskoulutus risteilyä syyskuulle, alustava varaus on tehty 18-20.9.-21 Helsinki-Tukholma välille Viking line laivalle. Nyt on sekä sisällön ja kouluttajien hankkiminen menossa, tätä asiaa kuitenkin edelleen hankaloittaa covid-19.

Silja line on hoitanut vuosia hyvin ja mallikkaasti koulutusristeilyt. Mutta hallitus ajatteli, että varustamon vaihdos toisi pientä muutosta tähän asiaan ja näin saisimme lisää väkeä mukaan muutoksella, kun ympäristö muuttuu.

Lehteen emme vielä saa tarkempaa ohjelmaa, mutta ohjelma ja risteily tulee Suomen Maallikkotuomarit ry:n sivuille heti kun se on valmis, sekä ilmoittautumislomake. Seurailkaa sivuja, järjestösihteeri laittaa kyllä sähköpostiviesti heti kun asia on saatu kuntoon.

Kohti vuotta 2022 ja Hämeenlinnaa

Vuoden 2022 lautamiespäivät ja vuosikokous pidetään Hämeenlinnassa, meillä oli jo valmispaketti kuluneelle keväälle. Hämeenlinnassa vietämme myös yhdistyksen 50-V. juhlan. Nyt varmistellaan keväälle sovittuja asioita, miten ne sopivat ensi vuoteen ja niihin saadaan varmaan vahvistus hyvissä ajoin syksyllä.

Aurinkoista kesää kaikille

Janne Heilimä
puheenjohtaja

Syksyn koulutusristeilyn alustava varaus on tehty 18-20.9.-21 Helsinki-Tukholma välille Viking Line laivalle. Nyt on sekä sisällön ja kouluttajien hankkiminen menossa, tätä asiaa kuitenkin edelleen hankaloittaa covid-19.

Lehteen emme vielä saa tarkempaa ohjelmaa, mutta ohjelma ja risteily tulee Suomen Maallikkotuomarit ry:n sivuille heti kun se on valmis, sekä ilmoittautumislomake. Seurailkaa sivuja, järjestösihteeri laittaa viestin heti kun asia on saatu kuntoon.

JOUNI ELOMAA

TOIMINTA LAUTAMIEHENÄ

Vuodesta 2005 Turun hovioikeuspiirissä ensin Turun KO, sitten Turun seudun KO ja lopuksi Varsinais-Suomen KO, kaikissa sama istuntopaikka Turussa kaikissa sama istuntopaikka Turussa.

TOIMINTA SUOMEN MAALLIKKOTUOMAREISSA

Vuonna 2011 tulini hoitamaankansainvälisiä yhteyksiä, varapuheenjohtaja 2013, puheenjohtaja 2014-2020.

MUU AIHEESEEN LIITTYVÄ TOIMINTA

Euroopan maallikkotuomarijärjestöjen yhteistyöelimen (ENALJ) puheenjohtaja 2016-2019.

HYVÄT MUISTOT MENNEESTÄ TOIMINNASTA

Toiminta lautamiehenä on lujittanut uskoani siihen, että meillä Suomessa on hyvä, toimiva ja luotettava oikeuslaitos. Se on auttanut näkemään ja ymmärtämään yhteiskuntaamme uusista perspektiiveistä.

Kuluneet vuodet Suomen Maallikkotuomareissa (ja sitä ennen Suomen Lautamiehissä) ovat kielämättä olleet työläitä ja toisinaan turhauttaviakin. Olemme joutuneet taistelemaan olemassaolomme puolesta. Lukuisat mietinnöt ja työryhmät eivät aina ole tuottaneet ihan toivottua hedelmää. Mutta samalla on syntynyt kuitenkin ystävyys-suhteita paitsi muihin lautamiehiin, myös oikeuslaitoksen muihin toimijoihin. Kaikilla meillä on ollut sama päämäärä, vaikka keinot välillä vaihtelevatkin.

Eurooppalaiset yhteydet ovat antaneet laajempaa näkökulmaa, ja niihin osallistujana koenkin olleeni todella etuoikeutettu. Yhdistyksen hallituksessa on ollut aina tekemisen meininki, ja olemme saaneet järjestettyä monia antoisia koulutustapahtumia. Parhaat muistot liittyvät ehkä kuitenkin tapaamisiin lautamiesten ja paikallisten yhdistysten kanssa kentällä. Joka paikassa on pidetty kuin piispaa pappilassa ja oltu valmiita jakamaan niin iloja kuin surujakin.

Suomalaisissa lautamiehissä on edelleen sitä samaa suoraselkäisyyttä, jolla oikeutta on jaettu jo vuosisatojen ajan.

TERVEISESI LUKIJOILLE

Omalla toiminnallamme ja esimerkillämme me voimme osoittaa maallikkotuomarien olevan edelleen oleellinen osa suomalaista ja eurooppalaista oikeusjärjestelmää. Toimitaan määrätietoisesti yhteisöämme palvellen tässä ajassa eikä anneta lautamiesjärjestelmän painua menneisyyden muistoihin.

Kiitos tähänastisista vuosista teille kaikille!

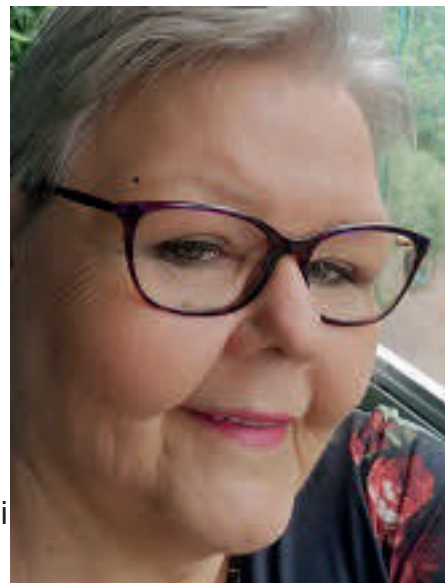
ANU HEINÄNEN

TOIMINTA LAUTAMIEHENÄ

Aloitin lautamiehenä vuoden 2005 kunnallisvaalien jälkeen, istuin Espoon KO:n lautamiehenä, joka muutama vuosi siten muuttui Länsi-Uudenmaan KO:ksi, sekä Espoon että Länsi-Uudenmaan KO kuuluvat Helsingin HO -piiriin.

TOIMINTA SUOMEN MAALLIKKOTUOMAREISSA

Kävin ahkerasti risteilyillä ja Lautamiespäivillä lautamies urani alusta asti. Suomen lautamiehet ry:n hallitukseen minut valittiin Kouvolan LMP2010 vuosikokouksessa sain alueekseni jäsensihteerin tehtävät ja TVK:n jäsenyyden.

Tehtäväni muuttuivat vaativammiksi Turun Lautamiespäivillä 2011 ja sain hoitaakseni jäsen-, yhteys- ja taloudenhoitajan tehtävät. Vantaan Lautamiespäivillä 2012 sain uusia tehtäviä: varapuheenjohtaja, sihteeri ja jäsensihteerin tehtävät. Jyväskylän Lautamiespäivillä 2013 sain nimikkeen järjestösihteeri joka käsitti kaiken muun paitsi lehden toimituksen ja puheenjohtajuuden. Kuopion Lautamiespäivillä 2014 Vuosikokouksessa yhdistyksen nimi vaihdettiin Suomen Maallikkotuomarit ry:ksi. Maallikkotuomari lehden päätoimittajana aloitin vuonna 2016. Lopetin hallituksessa toimimisen 2020, viimeinen lehti jonka toimittajana olin ilmestyi sysyllä 2019.

MUU AIHEESEEN LIITTYVÄ TOIMINTA

Olen toiminut Espoon Lautamiehet ry:n varapuheenjohtajana ja taloudenhoitajana alkaen 2010->.

HYVÄT MUISTOT MENNEESTÄ TOIMINNASTA

Erittäin mukavia ihmisiä olen tällä urallani tavannut niin kotimaassa kuin ulkomaillakin. Suomen Lautamiehet ry:n puheenjohtaja Matti Laukkasen kanssa avustimme Eestin lautamiesyhdistyksen perustamisessa ja sieltä saimmekin ikuiset ystävät. Oli todella hienoa, että pääsin edustamaan Suomen Lautamiehiä/Maallikkotuomareita ENALJin kokouksiin ja tapasin useita eurooppalaisia lautamiehiä. Kokoukset pidettiin aina ja joka vuosi eri kaupungeissa.

TERVEISESI LUKIJOILLE

Linnunlaulu korvissani, tähkäpäiden päällä täysikuu,
kesäyön on onni omanani, kaskisavuun laaksot verhouu.
En ma iloitse en sure huokaa; mutta metsän tummuus mulle tuokaa
puunto pilven johon päivä hukkuu, siinto vaaran tuulisen mi nukkuu,
tuoksut vanamon ja varjot veen; niistä sydämeni laulun teen.
Sulle laulan neiti kesäheinä, sydämeni suuri hiljaisuus,
uskontoni, soipa säveleinä, tammenlehvä seppel vehryt uus.
En ma enää aja virvatulta, onpa kädessäni onnen kulta;
pienentyy mun ympär' elonpiiri; aika seisoo, nukkuu tuuliviiri;
edessäni hämäräinen tie, tuntemattomahan tupa vie.

Eino Leino

Kiitos upeista vuosista, jolloin sain paljon hyviä ystäviä ympäri Suomen maata.

Anu Heinänen

SORVO HELENA

TOIMINTA LAUTAMIEHENÄ

Aloitin lautamiehenä vuonna 1995, Kouvolan hovioikeuspiirissä. Isuntopaikkana Elimäen kunnanvirasto ja litin kärjäoikeus. Sitten saatiin Kouvolaan uusi Poliisi- ja oikeustalo jossa istunnot jatkuivat. Hovioikeuspiirejä yhdisteltäessä kuulumme tälläkin hetkellä Itä- Suomen hovioikeuspiiriin.

TOIMINTA SUOMEN MAALLIKKOTUOMAREISSA

Maallikkotuomareiden hallitukseen tulin valituksi Kuopion lautamiespäivillä v. 2014.

Hallituksen jäsenenä kului useampi vuosi ja tehtäväni muuttui hieman tullessani valituksi Ralf Asplundin jälkeen varapuheenjohtajaksi ja taloudenhoitajaksi. Näistä tehtävistä ja hallituksesta jäin pois Oulun lautamiespäivillä v. 2020.

MUU AIHEESEEN LIITTYVÄ TOIMINTA

Kouvolan lautamiestoimikunnan hallituksessa toimintani alkoi v.2004.

Vuodesta 2005 aina vuoteen 2018 toimin toimikuntamme puheenjohtajana. Olen edelleen mukana toimikunnassa.

Alkuaikoina lautamiehet olivat aktiivisia osallistumaan retkille ja opintomatkoille.

Lahden lautamiesten kanssa teimme yhdessä järjestettyjä tutustumiskäyntejä kotimaassa ja ulkomailla eri kohteisiin, jopa Pietariin.

HYVÄT MUISTOT MENNEESTÄ TOIMINNASTA

Mieleenpainuvinkin tehtävä on ollut lautamiespäivien järjestäminen Kouvolaan v.2010.

Apunani oli monta kärjäoikeutemme lautamiestä ja toimikunnan jäsentä. Saimme aikaan onnistuneet lautamiespäivät!

Jopa silloinen oikeusministeri Tuija Brax saapui puhumaan tilaisuuteemme.

TERVEISESI LUKIJOILLE

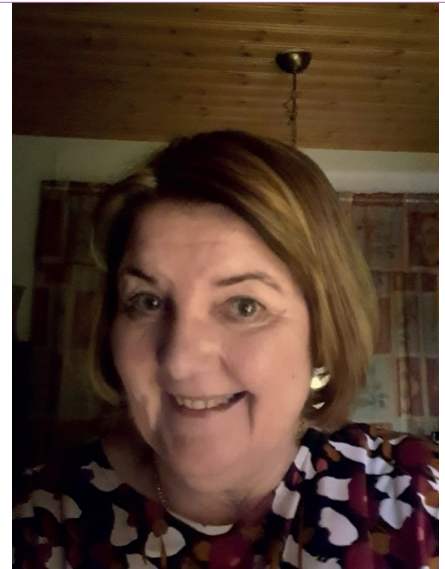
Osallistukaa arvoisat lautamiehet koulutuspäiville ja toimikaa paikallisyhdistyksissänne aktiivisesti. Niistä saa uskomattoman paljon tietoa, jota ei muualta saa. Samalla on tutustuu valtakunnallisella toimivien lautamiehiin ja muihin samalla alalla oleviin henkilöihin.

Menkää istuntoihin vuorollanne!

Olkaa puhumatta politiikkaa ja tarkkailemme käytöstänne istuntosalissa.

Lautamiehet ovat poliittisesti sitoutumattomia työskennellessään oikeudessa.

On aika puhua ja aika olla vaihi.

SISKO HELENA PERTTUNEN

TOIMINTA LAUTAMIEHENÄ

Pelkosenniemieltä Rovaniemen hovioikeuspiirin alueelta Lapin käräjäoikeudesta. Aloitin Kemijärven käräjäoikeuden lautamiehenä v. 2001. Alueeseen kuuluivat Kemijärvi, Salla, Savukoski ja Pelkosenniemi, yhteensä meitä lautamiehiä oli siihen aikaan viitisentoista. Sittemmin Kemijärven käräjäoikeus lakkautettiin ja meidät liitettiin Lapin käräjäoikeuteen, samalla myös lautamiesten määrää vähennettiin oikeuslaitoksen uudistusten myötä. Sodankylän istuntopaikkaan tulee nykyään enää hyvin harvakseltaan kutsuja, suurin osa istunnoista on keskitetty Rovaniemelle. Vuonna 2014 minut nimitettiin herastuomariksi. Istun lautamiehenä nyt viimeistä kauttani.

TOIMINTA SUOMEN MAALLIKKOTUOMAREISSA

Liityin Suomen Lautamiehet-yhdistykseen heti alkuvaiheessa ja vuoden 2015 Rovaniemen lautamiespäivien yhteydessä, joita olin osaltani järjestämässä, minusta tuli hallituksen jäsen. Hallituksesta jäin pois viime vuonna, 2020.

HYVÄT MUISTOT MENNEESTÄ TOIMINNASTA

Olen kokenut lautamiestehtävän itsessään rikastuttavan elämäni, mutta siinä ohessa olen saanut kokea paljon hyviä hetkiä ja tutustunut moniin kollegoihin lähdettyäni mukaan Suomen Lautamiehet ry:n, sittemmin Maallikkotuomarit ry:n tapahtumiin. Eräänä syksynä 2000-luvun alussa meitä uusia lautamiehiä lähti pieni joukko yöjunalla kohti pääkaupunkia, josta siirryimme laivaan koulutusristeilylle ja kohti Tukholmaa. Silloin osallistujia oli mukana monta sataa ja siellä pääsi tapamaan lautamiehiä ja oikeuslaitoksen edustajia ympäri Suomea ja sai seminaarissa kyllä arvoista tietoa lautamiestehtävään liittyen.

Itä-Lapin alueella ei ollut lainkaan paikallista lautamiesyhdistystä, olimmekin hyvin hajallaan laajalla alueella. Koin tärkeinä valtakunnallisen yhdistyksen toiminnan ja aloin säännöllisesti osallistua Lautamiespäiville ja koulutusristeilylle, sitä kautta löytyi myös yhteisöllisyyttä asiaan liittyen. Erityisesti hienot koulutusristeilyt mainioine oheisohjelmineen ovat olleet kokemisen arvoisia.

TERVEISESI LUKIJOILLE

Terveisenäni lautamieskentälle haluan todeta, että olemme kaikki hoitamassa osaltamme arvokasta tehtävää ihmisyyden kentällä. Tarvitsemme avointa ja nöyrää mieltä arvioidessamme oikeuden eteen joutuneiden kanssakulkijoiden tekoja, jotta oikeus heidän kohdallaan ja yhteiskunnassamme voisi toteutua.

Lämpimästi suosittelen jäsenyyttä paikallisissa lautamiesyhdistyksissä ja Suomen Maallikkotuomarit ry:ssä. Joukkomme on toki kovasti pienentynyt, mutta se ei ole estänyt kokoontumista ja yhdessäoloa hyvässä hengessä - mitä nyt väliaikaisesti ikävän viruksen aiheuttaman tauon vuoksi.

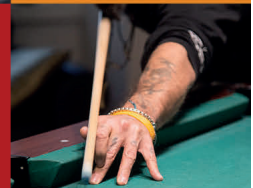
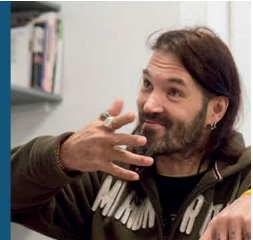
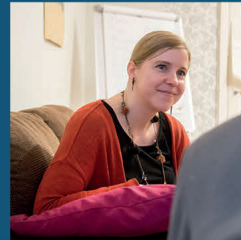
Yhdistyksellä on tärkeä tehtävä toimia yhdyssiteenä Oikeusministeriöön päin ja huolehtia edunvalvonnasta, toivottavasti joukostamme löytyy jäseniä hoitamaan jatkossakin näitä tärkeitä tehtäviä.

Hyvää kesää kaikille!

Kriminaalihuollon tukisäätiö

Kriminaalihuollon
tukisäätiö

Historiaa

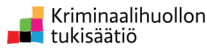
- 1869 Kriminalförening i Finland
- 1884 Suomen vankeusyhdistys
- 1939 Vankeusyhdistys ry.
- 1975 Kriminaalihuoltoyhdistys
- 2001 Kriminaalihuollon tukisäätiö
 - Silta-valmennusyhdistys ry 2001–
 - Kriminaalihuoltolaitos 2001–
 - Rikosseuraamuslaitos 2010–

 Kriminaalihuollon
tukisäätiö

Kriminaalihuollon tukisäätiö

Rangaistuksesta vapautuvien ja heidän läheistensä selviytymistä ja elämäntaitoja edistävä valtakunnallinen asiantuntija ja palvelutuottaja.

Säätiön perustehtävä

Kriminaalihuollon tukisäätiö tukee rikostaustaisia ja heidän läheisiään, edistää heidän hyvinvointiaan ja osallisuuttaan, parantaa heidän asemaansa yhteiskunnassa ja auttaa rikostaustaisia irtautumaan rikoksista

1. tarjoamalla uusia näkökulmia ja voimavaroja muutokseen,
2. lisäämällä rikostaustaisten toimijuutta yhteisöissä sekä yhteiskunnassa,
3. rakentamalla verkostoja ja kumppanuuksia,
4. tuomalla rikostaustaisten ja heidän läheistensä ääntä kuuluviin, vaikuttamalla yhteiskuntaan, tuottamalla tietoa ja edistämällä heidän oikeuksiaan sekä
5. tuottamalla ja kehittämällä palveluita, joissa on vahvaa erityisosaamista rikoksista irtautumisesta ja läheisten tukemisesta

Taustayhteisöt

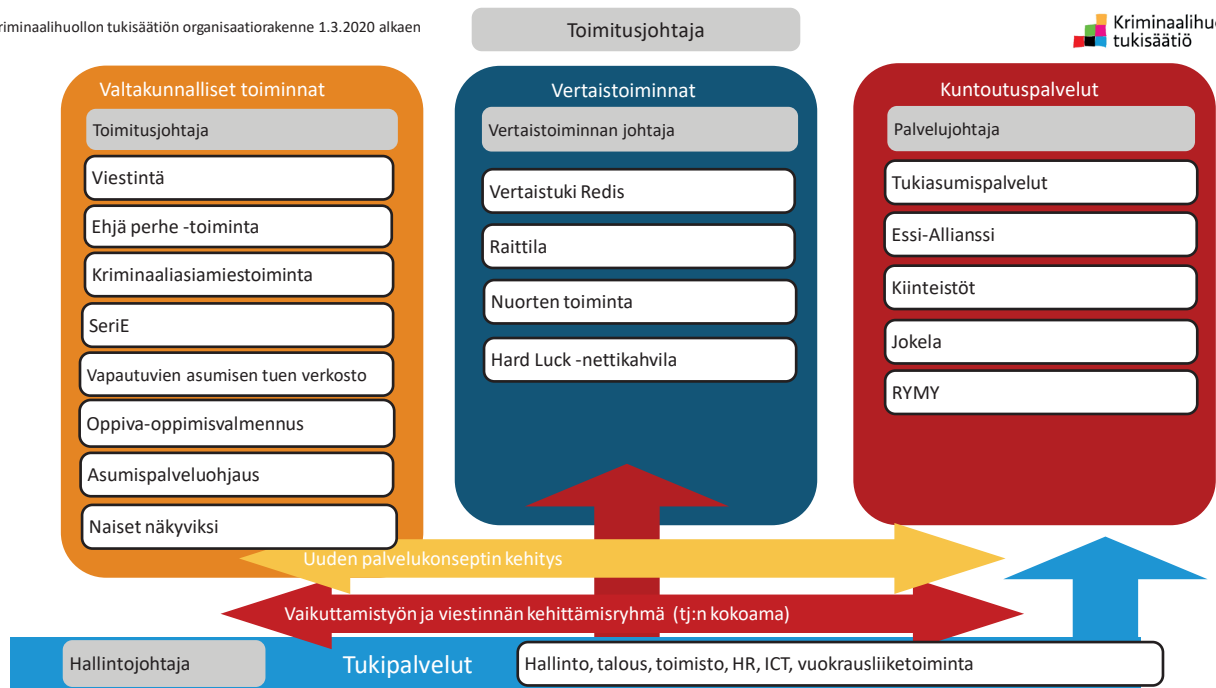
A-klinikkasäätiö
Sininauhaliitto r.y.
SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys r.y.
Suomen Mielenterveysseura r.y.
Takuu-Säätiö
Y-Säätiö
Kirkkohallitus
Suomen Kuntaliitto r.y.
Oikeusministeriö
Rikosseuraamuslaitos

Rahoitus

Säätiön toimintaa rahoitetaan säätiön kiinteistö- ja osakeomaisuudesta kertyvillä tuotoilla sekä palvelutuotoilla, Veikkaus/STEA-avustuksilla, muulla projektirahoituksella (OM) sekä avustuksilla (Helsingin kaupunki).

Valtakunnalliset toiminnot

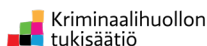
- Viestintä
- Kriminaaliasiamiestoiminta
- Ehjä perhe -toiminta
- Asumispalveluohjaus vapautuville
- Vapautuvien asumisen tuen verkosto
- Oppiva-oppimisvalmennus
- Naiset näkyviksi -hanke
- SeriE-hanke

Kriminaaliasiamiestoiminta

Kriminaaliasiamiestoiminta tarjoaa oikeudellista neuvontaa ja ohjausta rangaistuksesta vapautuville sekä heidän läheisilleen erityisesti tilanteissa, joissa palvelujen ja etuuksien saanti ei ole syystä tai toisesta toiminut.

Toiminta on järjestöpohjaista edunvalvontaa, jolla ehkäistään asiakkaiden jäämistä tarvitsemiensa palveluiden ja etuuksien ulkopuolelle. Asiamiestoiminta täydentää viranomaispalveluja.

Twitter: @krim_asiamies

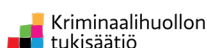
Ehjä perhe -toiminta

Ehjä perhe -toiminta on tarkoitettu kaikille rikostaustaisille ja heidän läheisilleen. Toiminta tarjoaa asiakastyötä perheleireillä, asiakasvastaanotoilla, vertaisryhmissä ja erilaisissa tapahtumissa.

Ehjä perhe -toiminta tarjoaa tietoa, koulutusta ja konsultaatiota järjestöille, rikosseuraamusalalle, kunnille perhekeskus- ja sosiaalipalveluihin sekä oppilaitosten opiskelijoille.

Toiminta tuottaa myös materiaaleja sekä asiakastyöhön että ammattilaisille.

Facebook: Ehjä perhe -toiminta

Asiantuntija, vapautuvien asuminen

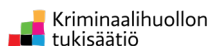
Asumisen asiantuntija toimii vankilan, vangin kotikunnan sekä järjestöjen välisenä palveluohjaajana ja asiantuntijalinkkinä. Asumispalveluohjauksen kohderyhmiä ovat vangit, joita uhkaa vapautuminen ilman asuntoa, sekä rikostaustaiset asunnottomat. Erityisenä työskentelykohteena Helsingin vankilan lyhytaikavankien osasto.

Työskentelyn tarkoituksena on

- levittää realistista tietoa asumisvaihtoehdoista ja -käytännöistä
- löytää asiakkaalle hänen tarpeitaan vastaava asumismuoto yhteistyössä asiakkaan, lähettävän tahon, kuten vankilan ja asiakkaan kotikunnan sekä muun palveluverkoston kanssa.

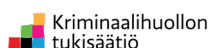
Jokaiselle asiakkaalle pyritään löytämään yksilöllisiä tukiverkostoja ja -palveluita. Oman kotikunnan sosiaalityö on tärkeä yhteistyötaho.

Facebook: Vapautuvien asuminen, Mia Juselius Kriminaalihuollon Tukisäätiö

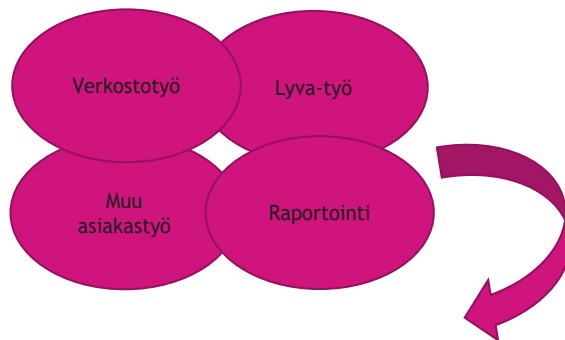

Yleisimmät kysymykset vapautuvien asumisesta

- 1. Olen vapautumassa, eikä minulla ole kämppää. Mitä teen?**
- 2. Haluaisin pois vanhoilta kulmilta ja muuttaa jonnekin ihan muualle. Kuinka tämä onnistuisi?**
- 3. Olen menettänyt luottotietoni ja minulla on takanani häätö edellisestä asunnosta. Vaikuttaako tämä asunnon saantiin?**
- 4. Olen itse löytänyt sopivan asunnon yksityisiltä markkinoilta. Vuokra on korkea, mutta maksaisin asumistuen ylimenevän osan itse. Voiko tämän tehdä?**
- 5. Olen vapautumassa ensi viikolla ja minulla ei ole asuntoa. Mihin menen?**
- 6. Minulla on asunto ja olen menossa tuomiolle. Mitä asioita minun pitäisi huomioida?**

Työn sisältö

 Kriminaalihuollon
tukisäätiö

Lyhytaikaisvangit ja asuminen

Lyhytaikaisvankien elämäntilanne usein epävakaa.

Asunnottomuus ja runsas päihteidenkäyttö ovat keskeisimpiä ongelmia, jotka vaikuttavat asiakkuuden muotoutumiseen.

Tutkimuksessa määritellään asunnottomina vapautuvien lyhytaikaisvankien erityispiirteitä, joista yleisin haaste on asunnottomuus.

Asunnottomana vangeista vapautuu yli kolmasosa ja tutkimuksessa kuvattu työskentelytapa keskittynyt pääasiassa asumisen kysymyksiin.

Työskentelyn tavoitteena katkaista asunnottomuudesta, rikollisuudesta ja vankilasta muodostuva kierre.

 Kriminaalihuollon
tukisäätiö

Työmuoto Lyva-osastolla, arviointi

Theseus: Mia Juselius, 2020;

Lyhytaikaisvankien kanssa toteutetun työn arviointia
"Se on hänen matka"

Alkanut 2016

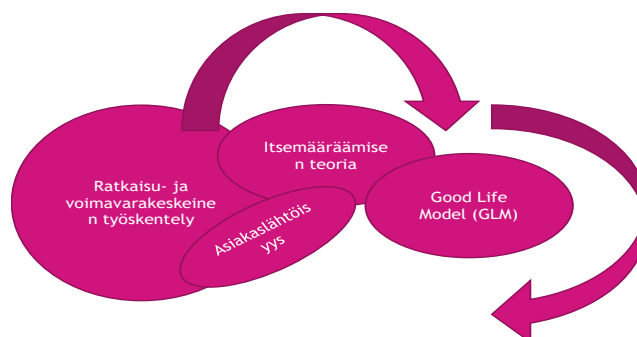
Yhteistyö vankilassa ja sen jälkeen

Asiakasprosessien arviointi tehty 01/2016-01/2019

Asiakkaita yhteensä 105 em. aikana

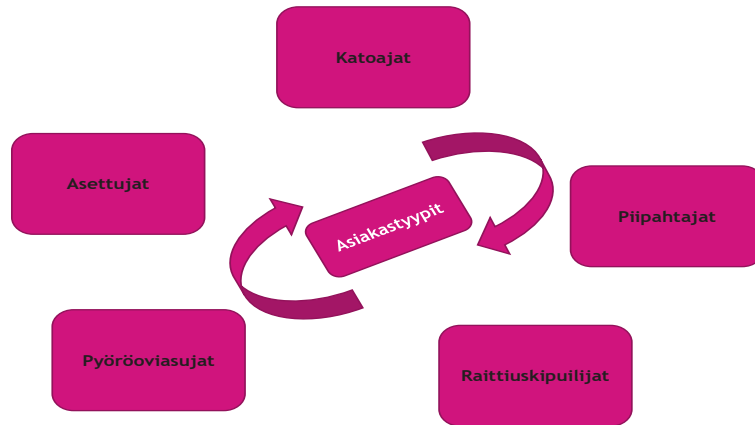
Työskentelyn teoreettiset lähtökohdat

Kuvio 1: Työskentelyn teoreettiset lähtökohdat

Asiakastyypit

Kriminaalihuollon
tukisäätiö

Asiakastyypien kuvaukset

Asiakkuuksien erityispiirteet kiteyttävät vapautuneen lyhytaikaisvangin olennaisimmat tavat kiinnittyä tarjottuun työskentelymalliin:

Katoajat katoavat tuen piiristä melko lailla heti vapauduttuaan.

Piipahtajat tulevat ja menevät, heillä on usein halua sitoutua työskentelyyn, mutta vapauduttuaan siviilielämä ja realismi astuvat kuvioon. Siviilielämän ja vankielämän välinen kuilu on suuri.

Raittiuskipuilijat ovat vielä vaiheessa elämänsä suunnan ja päihteiden käytön suhteen, mikä vaikuttaa suunnitelmien toteutumiseen. He saattavat käyttää päihteitä hyvinkin ongelmaisesti, mutta eivät koe päihdestatusta omakseen, eivätkä koe olevansa *"kuin ne muut."*

Pyöröoviasujat ovat asuneet jo useassa paikassa, mutta eivät asetu. He yrittävät erilaisia palveluja ja tuettua asumista, mutta jäävät pyörimään näiden palvelujen väliin.

Asettujat kirjaimellisesti asettuvat asumaan valitsemaansa asumismuotoon ja kokevat sen omakseen. He tunnistavat asuvansa oikeassa, heille sopivassa paikassa ja haluavat pysyä siinä.

Kriminaalihuollon
tukisäätiö

Tulokset

Lyhytaikaisvangit hyötyvät **pysyvästä, pitkäaikaisesta ja kokonaisvaltaisesta** työskentelystä, jonka kautta he kiinnittyivät paremmin asiakkuuteen.

Keskeistä työssä:

→ Aito itsemääräämisoikeus ja asiakaslähtöisyys

→ Asiakkaan elämän perustarpeiden turvaaminen, vahvaan itsemääräämiseen perustuva motivointi omien asioiden hoitamiseen sekä tuki yhteiskuntaan integroitumisessa.

Toiminnan tuottama muutos: asiakkaiden kiinnittyminen työskentelyyn. Seuranta pitkäaikaista, eikä ole välttämättä päättynyt, joten asiakas on voinut palata työskentelyn piiriin tarpeen mukaan.

Työmallia on mahdollista hyödyntää muissa vankiloissa ja osastoilla sekä muilla sosiaalityön alueilla, joissa työskennellään erityisen haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden kanssa.

 Kriminaalihuollon
tukisäätiö

Vertaistoiminnat

- Vertaistuki Redis
- Raittila
- Nuorten toiminta
- Hard Luck -nettikahvila

 Kriminaalihuollon
tukisäätiö

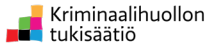
Vertaistuki Redis

Redis on päihteetön olohuone, jossa asiakas saa vertaistukea ja tarvittaessa palveluohjausta arjen hallintaan sekä päihde- ja mielenterveysasioihin.

Tavoitteena on tukea asiakasta sijoittumaan takaisin yhteiskuntaan, vähentämään päihteiden käyttöä ja irrottautuminen rikollisuudesta.

Käytännön asiakastyö Rediksessä on mm.:

- Yksilö- ja ryhmäkeskusteluja
- Palveluohjaus esim. hoitoon ohjaus
- Tarvittaessa tuki asiointikäynneillä
- Asiakkaat voivat soittaa virastopuheluja ja saavat ohjausta niitä varten
- Asiakasneuvonta puhelimitse
- Facebook: Vertaistuki Redis Kriminaalihuollon tukisäätiö

Kriminaalihuollon
tukisäätiö

Raittila

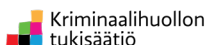
Raittila ilta- ja viikonloppupainotteinen päihteetön toiminnallinen olohuone Herttoniemessä, Linnanrakentajantie 6-8.

Raittila tarjoaa vertaisuutta päihde- ja mielenterveyskuntoutujille.

Aktiviteettejä ovat mm. retket, museokäynnit, urheiluharrasteet, erilaiset ryhmät, taide- ja musiikkiryhmät, askartelu, elokuvissa käynnit sekä vertaistukiryhmät.

Raittila soveltuu yhdyskuntapalvelun suorituspaikaksi tai päihteettömyyttä tukevaksi toimintavelvoitepaikaksi valvotussa koevapaudessa.

Facebook: Raittila

Kriminaalihuollon
tukisäätiö

Nuorten toiminta

Nuorten toiminta on suunnattu 15-29 -vuotiaille, rikostaustaisille nuorille. Toiminnalla pyritään vahvistamaan heidän osallisuuttaan, itsetuntemusta ja kiinnittymistä yhteiskuntaan. Kokemusasiantuntijuus ja yhteisöllisyys ovat toiminnan perusta.

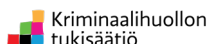
Toimintamallin tavoitteena on

- kiinnittää rikostaustaiset nuoret vertaistoiminnan ja yksilöllisen tuen avulla peruspalveluiden piiriin
- tukea arjen hallinnassa ja muutosmotivaatiossa.

Toiminta koostuu vankilassa ja siviilissä ryhmä- ja yksilömuotoisesta työskentelystä. Toimintakeskus tarjoaa mielekästä ja vaihtelevaa tekemistä.

Toimintakeskuksessa voi myös suorittaa mm. yhdyskuntapalvelua, valvontarangaistuksen tai valvotun koevapauden.

Facebook: Kriminaalihuollon tukisäätiö - Nuorten toiminta

Hard Luck -nettikahvila

Hard Luck -nettikahvila on kolmivuotinen (2018-2020) hanke, jonka tavoitteena on parantaa rikosseuraamusasiakkaiden digivalmiuksia ja tätä kautta lisätä vapautuvien vankien osallisuutta yhteiskunnassa.

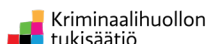
Viisipaikkaisessa nettikahvilassa asiakkaat saavat henkilökohtaista ohjausta sähköisessä virastoasiointinnissa sekä digilaitteiden käytössä. Päihteetön ja maksuton nettikahvila toimii ilman ajanvarausta. Hard Luck toimii myös aktiivisesti osana eri digituen järjestäjien verkostoja.

Facebook: Hard Luck -nettikahvila Kriminaalihuollon tukisäätiö

Kuntouttavat palvelut

- Tukiasumispalvelut
- Essi-Allianssi
- Ryhmämuotoinen yhdyskuntapalvelu
- Jokela-ryhmä

Tukiasumispalvelut

Tukiasumispalvelut on tarkoitettu rikostaustaisille, asunnon tarpeessa oleville ihmisille pääkaupunkiseudulla.

Tukiasumispalvelussa tarjotaan tukea ja ohjausta asumiseen ja rikoksettomaan elämään liittyvissä asioissa.

Tukiasuntoja on pääkaupunkiseudulla ja palveluihin hakeudutaan oman kunnan sosiaalityön kautta.

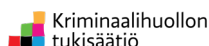

Essi-Allianssi

Essi-Allianssi on Espoon kaupungin suunnittelema, asunto ensin -periaatteella toimiva yhteistyömalli. Sen tarkoituksena on yhteistyössä allianssin osapuolten kanssa kehittää uudenlaista ja kokonaisvaltaista palvelukonseptia runsaasti palveluja käyttävälle asiakasryhmälle.

Essi-Allianssissa asumista tuottavat Espoon kaupungin lisäksi Edistia, Kriminaalihuollon tukisäätiö, Sininauha Oy ja Sininauhasäätiö.

Facebook: Essi-Allianssi

Ryhmämuotoinen yhdyskuntapalvelu

Ryhmämuotoinen yhdyskuntapalvelu on suunnattu pääkaupunkiseudun yhdyskuntaseuraamusta suorittaville, jotka tarvitsevat tukea palvelun suorittamiseen.

Ryhmämuotoisessa yhdyskuntapalvelussa tehdään pääosin ympäristön huoltotöitä ensimmäisen maailmansodan aikaisten linnoitusten ympäristössä.

Palvelussa pyritään edistämään suorittajien työ- ja toimintakykyä sekä työmarkkinoille hakeutumista.

Facebook: Rymy - ryhmämuotoinen yhdyskuntapalvelu

Jokela

Säätiön kiinteistötiimissä työskentelee Jokelan vankilan vankeja tehtävänään kunnostaa ja remontoida säätiön kiinteistöä ja tukiasuntoja.

Jokelan toiminta tähtää vankien työ- ja toimintakyvyn ylläpitoon ja työmarkkina- ja valmiuksien parantamiseen.

Kriminaalihuollon
tukisäätiö

Kriminaalihuollon tukisäätiön koordinoimat verkostot

Rikosseuraamusasiakkaan läheistyön verkosto

kokoaa yhteen ammattilaisia, jotka työskentelevät rikoksiin tuomittujen ja heidän läheistensä kanssa.

Oppimisvalmennustyön verkosto (OVA) kokoaa yhteen oppimisvaikeusasioiden ja oppimisvalmennuksen asiantuntijoita.

VAT-verkosto, Vapautuvien asumisen tuen verkosto

Vapautuvien asumisen tuen verkostossa (VAT) etsitään keinoja vähentää vankilasta vapautuvien ja yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien henkilöiden asunnottomuutta.

SeriE-verkosto

SeriE-verkosto on lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten ennaltaehkäisyyn erikoistunut moniammatillinen asiantuntijafoorumi.

Kriminaalihuollon
tukisäätiö

Oppimisvalmennustyön verkosto (OVA)

OVA-verkosto kehittää rikostaustaisten opiskelun ja oppimisen parissa työskentelevien ammattilaisten välistä yhteistyötä.

Verkoston tavoitteena on osaamisen kokoaminen ja levittäminen sekä keskeisten työssä esiintyvien ongelmakohtien esillä pitäminen ja näistä tiedottaminen.

Verkosto pyrkii rakentamaan asiakasryhmälle räätälöityjä tuki- ja koulutuspolkuja etenkin rikosseuraamuksen ja siviilin väliseen nivelvaiheeseen.

Rikosseuraamusasiakkaan läheistyön verkosto

- Rikosseuraamusasiakkaan läheistyön verkosto kokoaa yhteen rikosseuraamusasiakkaan ja heidän läheistensä kanssa työskenteleviä ammattilaisia ja asiantuntijoita.
- Verkosto
 - kokoaa ja levittää osaamista ja hyviä käytäntöjä perhe- ja lähisuhdetyöskentelystä
 - nostaa esiin lapsi-, perhe- ja läheisyyden merkitystä
 - tekee valtakunnallista vaikuttamistyötä
 - järjestää lapsi- ja perhetyöhön liittyviä koulutuksia ja tapaamisia.

SeriE-verkosto

SeriE-verkosto on lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten ennaltaehkäisyyn erikoistunut moniammatillinen asiantuntijafoorumi.

Verkoston tavoitteena on mm. kehittää ja edistää kuntoutuspolkuja henkilöille, jotka ovat huolissaan lapsiin kohdistuvista seksuaalisista mieltymyksistään.

SeriE-verkostoon kuuluu pääkaupunkiseudulla noin 40 sosiaali-, terveys-, ja rikosseuraamusalan ammattilaista, jotka työskentelevät seksuaalirikoksia ennaltaehkäisevän ja kuntouttavan työn parissa.

Syksyn koulutusristeilyn alustava varaus on tehty 18-20.9.-21 Helsinki-Tukholma välille Viking Line laivalle. Nyt on sekä sisällön ja kouluttajien hankkiminen menossa, tätä asiaa kuitenkin edelleen hankaloittaa covid-19.

Lehteen emme vielä saa tarkempaa ohjelmaa, mutta ohjelma ja risteily tulee Suomen Maallikkotuomarit ry:n sivuille heti kun se on valmis, sekä ilmoittautumislomake. Seurailkaa sivuja, järjestösihteeri laittaa viestin heti kun asia on saatu kuntoon.

TOIMINNOT

Vankilassa järjestettävä toiminta on työtä, koulutusta tai muita vangin valmiuksia edistäviä toimintoja. Toimintojen tarkoituksena on edistää vangin sijoittumista yhteiskuntaan.

Toiminnoilla vahvistetaan vangin valmiuksia rikoksettomaan elämäntapaan, ylläpidetään tai parannetaan ammattitaitoa ja osaamista sekä työ- ja toimintakykyä ja tuetaan päihteetöntä elämäntapaa. Vanki on velvollinen vahvistettuna työ- ja toiminta-aikana osallistumaan vankilan järjestämään tai hyväksymään toimintaan.

Tavoitteiden mukainen toiminta suunnitellaan yhdessä vangin kanssa rangaistusajan suunnitelmassa, jota varten pidempiaikaisille vangeille tehdään riski- ja tarvearvio sijoittajayksikössä. Arvioinnilla selvitetään niitä tekijöitä, joihin vaikuttamalla henkilön uusintarikollisuutta voidaan vähentää. Arviossa esiin tulleisiin vangin elämänhallinnan, koulutustaustan ja työ- ja toimintakyvyn ongelmiin pyritään vaikuttamaan sijoittamalla vanki tarkoituksenmukaiseen toimintaan. Vangeilla on usein tarvetta osallistua varsinkin päihteiden käyttöä vähentävään toimintaan. Toimintojen jatkuvuuden turvaamiseksi vapaudessa tehdään yhteistyötä erityisesti vangin kotikunnan viranomaisten kanssa.

Toimintojen jakautumista on esitelty

Työ

Opiskelu

Kuntouttava toiminta - Päihdetyö

Kuntouttava toiminta - Ohjelmatyö

Muu sosiaalinen kuntoutus

TYÖ

Työtoiminnan tavoitteena on tukea vankeja rikoksettomaan elämään ylläpitämällä ja edistämällä työllistymisedellytyksiä ja työllistymistä tarjoamalla mielekästä työtä, opettamalla taitoja ja tuke-
malla työ- ja toimintakykyä sekä työllistymissuunnitelmia. Näin parannetaan vangin mahdollisuuksia työelämään kiinnittymiseen ja toimeentuloon vapautumisen jälkeen. Työnteolla pyritään myös normalisoimaan vankilaelämää.

Vankiloiden työtoiminnan periaatteena on normaaliuden periaate: vankityön tulisi vastata yleisesti yhteiskunnassa tehtävää työtä. Työtoiminnassa seurataan myös ammatillisessa kuntoutuksessa yleisesti noudatettavia menetelmiä. Rikosseuraamuslaitoksessa pyritään myös kehittämään vankien työ- ja toimintakyvyn arviointia ja yhteistyöprosesseja jotka edistävät vangin siirtymistä hänelle soveltuvien palveluiden piiriin vapautumisvaiheessa.

Vankityössä on jo nyt usealla työalalla myös mahdollista suorittaa ammatillisia tutkintoja tai niiden osia ja näitä mahdollisuuksia pyritään edelleen aktiivisesti laajentamaan koskemaan yhä useampaa työalaa. Pääasiassa vankien työtä ohjaava henkilökunta vastaa myös ammatilliseen koulutukseen kuuluvan työpaikalla tapahtuman oppimisen ohjaamisesta yhteistyössä ulkopuolisen oppilaitoksen kanssa.

Vankiloiden työtoiminnan tulee olla taloudellisesti järkevää. Kuitenkin toimintaa kokonaisuutena tarkasteltaessa arvioitaessa painopiste on siirtynyt taloudellisesta tuloksesta työtoiminnan rooliin vankien työelämävalmiuksien kehittämisessä ja rikoksettomaan elämäntapaan valmentamisessa.

Vuoden 2018 aikana yhteensä 3317 vankia osallistui työtoimintaan. Keskimäärin 310 vankia päivässä osallistui työtoimintaan ja vankien aktiivitoimintaan käytetystä ajasta 39,4 % kului työtoimintaan.

Vangit tekevät työtä vankiloiden taloushuollossa, kiinteistöjen ja piha-alueiden hoidossa ja kunnossapidossa ja eri työalojen työpajoissa. Työpajoissa valmistettavat tuotteet markkinoidaan valtion ja kuntien laitoksille, elinkeinoelämälle tai suoraan kuluttajille kautta. Osa tuotteista jää vankiloiden käyttöön, esim. sellikalusteita ja vankivaatteita.

Vankiloiden työpajoissa/työryhmissä tehdään työtä mm. seuraavilla työaloilla:

- puusepänteollisuus
- metalliteollisuus
- rakennustyöt
- kilpityöt (liikennemerkkit ja rekisterikilvet)
- pakkaus- ja kokoonpanotyöt (alihankinta)
- puutarha- ja maatalousalan työt
- tekstiili- ja vaatetusalan työt
- autokorjaamo
- entisöinti
- tekstiilihuoltoon liittyvät työt (yhteistyösopimus Puolustusvoimien kanssa)

Lisäksi tehdään töitä eri hallinnon aloille. Avolaitoksesta käsin vanki voi myös tehdä siviilityöluvalla töitä vankilan ulkopuolella. Tietyillä rajoituksilla on mahdollisuus myös tehdä omaa työtä.

OPISKELU

Normaalisuusperiaate korostaa sitä, että vankeusrangaistukseen tuomituilla on sama oikeus koulutukseen kuin yhteiskunnan muillakin kansalaisilla. Rangaistuksena on ainoastaan vapauden menetys. Vankiloissa järjestetään yhteistyössä lähiseudun oppilaitosten kanssa sekä yleissivistävää että ammatillista koulutusta. Vangit saavat opintotodistuksensa oppilaitokselta, eikä niistä ilmene, että opinnot on suoritettu vankilassa.

Vuosittain keskimäärin 2000 vankia osallistuu johonkin koulutukseen, mikä on noin neljäsosa kaikista vangeista. Vankien päivittäisestä toiminta-ajasta noin 10 % on koulutusta. Vangit voivat olla opetushallinnon toimialaan kuuluvassa koulutuksessa mukana edellyttäen, että he täyttävät yleiset opiskelijaksi ottamisen perusteita koskevat vaatimukset tai erityisopiskelijaksi ottamisen kriteerit. Ammatillisten tavoitteiden mukainen opiskelu edellyttää vangilta riittävää työ- ja toimintakykyä. Koulutuksen järjestämiseen vangeille vaikuttaa myös koulutuksen järjestäjän koulutustarjonta, henkilö- ja muut resurssit sekä vankeusrangaistuksen suorittamispaikka ja rangaistuksen pituus. Myös vankien koulutuksessa noudatetaan Opetushallituksen vahvistamia valtakunnallisia opetus-suunnitelman ja näyttötutkintojen perusteita sekä niiden perusteella laadittuja paikallisia opetus-suunnitelmia.

Koulutustarjonta

Vangeilla on monenlaisia opiskelutarpeita. Rangaistusaikana on mahdollista suorittaa perusopetuksen tai lukion oppimäärä tai osia siitä sekä lisätä ammatillisia valmiuksia suorittamalla ammatillisten tutkintojen osia tai koko tutkinnon. Pääasiassa vankien työtä ohjaava henkilökunta vastaa myös ammatilliseen koulutukseen kuuluvan työpaikalla tapahtuvan oppimisen ohjaamisesta yhteistyössä ulkopuolisen oppilaitoksen kanssa.

Vankiloissa järjestetään myös runsaasti ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta (Valma). Vankien opiskeluvälmiudet ovat usein heikot johtuen mm. lisääntyneistä päihde- ja mielenterveysongelmista. Tutkintoon johtava ammatillinen koulutus ei sen vuoksi sovellu kaikille vangeille ilman valmentavaa koulutusjaksoa.

Selvitysten perusteella reilu kuusi prosenttia vangeista ei ole suorittanut perusopetuksen oppimäärää. Toisaalta osa vangeista tarvitsee myös korkea-asteen koulutusta, jota on mahdollista suorittaa itsenäisesti etäopintoina tai avovankilassa siviiliopintoluvalla.

Tietyin edellytyksin vangille voidaan myös antaa lupa opiskella rangaistuslaitoksen ulkopuolella. Lupa voidaan myöntää mikäli se edistää rangaistusajan suunnitelman toteutumista, luvan ehtojen noudattamista voidaan pitää todennäköisenä, ehtojen noudattamista voidaan valvoa ja vanki suostuu siihen, että vankeinhoitoviranomaiset ovat tarpeen mukaan yhteydessä oppilaitokseen ehtojen noudattamista koskevista asioista. Vanki sitoutuu lisäksi päihitteettömyyden valvontaan. Vankilan ulkopuolisessa oppilaitoksessa opiskelee vuosittain noin 150-170 vankia.

KUNTOUTTAVA TOIMINTA - PÄIHDETYÖ

Rikosseuraamuslaitoksen asiakkaista noin 80 prosentilla on ongelmia päihteiden käytön kanssa. Päihdeongelma on myös yksi keskeinen rikollista elämäntapaa ylläpitävä tekijä. Rangaistusajan suunnitelmaalaadittaessa arvioidaan muun muassa päihteiden käyttöä ja käytönyhteyttä rikollisuuteen, päihdekuntoutuksen tarvetta sekä sitä millainen kuntoutus asiakkaalle sopisi ja mihin hän itse olisi valmis sitoutumaan. Vankeusaika on hyvä paikka pysähtyä ja miettiä ratkaisukeinoja päihdeongelmaan.

Pääasiassa Vankiterveydenhuollon yksikön toteuttama päihdehoito käsittää muun muassa päihdearvion, vieroitushoidon, päihdehaittojen vähentämistyön, päihdepsykiatrisen hoidon sekä opioiriippuvaisten korvaus- ja ylläpito-hoidon.

Päihdetyö vankiloissa

Vankilaan saavuttaessa kartoitetaan asiakkaan päihteiden käyttöä ja tarvittaessa aloitetaan lääkeellinen vieroitushoito, annetaan tietoja päihteiden vaikutuksista ja niiden käyttöön liittyvistä terveysriskeistä sekä kerrotaan vankilassa ja vapaudessa tarjolla olevasta päihdekuntoutuksesta.

Kaikki vangit, joiden rangaistusajan suunnitelmassa mainitaan tavoitteena päihteiden käyttöön vaikuttaminen, ohjataan päihdetyön ohjaajan vastaanotolle. Vanki voi myös aina itse hakeutua keskustelemaan päihteiden käytöstään. Tämän jälkeen pohditaan, millaisesta päihdekuntoutuksesta vanki hyötyisi.

Vankiloissa käytetään lyhyitä motivointiohjelmia, joiden tavoitteena on jakaa tietoa ja motivoida muutokseen. Pidemmät ryhmämuotoiset ohjelmat perustuvat useimmiten kognitiiviseen käyttäytymisterapiaan sisältäen rikoksetonta ja päihteetöntä elämäntapaa tukevia tehtäviä ja keskustelua. Ryhmämuotoisen kuntoutuksen lisäksi toteutetaan päihdekuntoutusta yksilötyönä, sillä kaikki vangit eivät halua tai sovellu ryhmämuotoiseen toimintaan.

Yksilökeskusteluja käydään myös motivoitaessa ryhmämuotoiseen päihdekuntoutukseen sekä monien ryhmämuotoisten ohjelmien oheis- tai jatkohoitona. Lisäksi vangeilla on useissa vankiloissa mahdollisuus osallistua vertaisryhmätoimintaan, kuten AA-, NA-, A-kilta- tai Kris-toimintaan.

Päihdeettömyyttä tukevat myös muut toiminnot

Usein vankien ongelmana eivät ole ainoastaan päihdeet vaan päihdeongelma on kietoutunut muihin arjessa selviytymisen vaikeuksiin, kuten koulutuksen ja työkokemuksen puutteeseen, so-maattisiin, psyykkisiin ja sosiaalisiin ongelmiin sekä rikolliseen elämäntyyliin. Siksi on tärkeää, että myös näihin asioihin kiinnitetään huomiota. Rikosseuraamuslaitoksen asiakkaat hyötyvät usein myös muista työmuodoista, jotka sisältävät päihdeetöntä elämäntapaa tukevia elementtejä, vaikka eivät varsinaista päihdekuntoutusta olekaan.

Kuntoutuminen vankilassa on tuloksekkainta silloin, kun se kytketään muihin yhteiskunnassa selviytymistä tukeviin toimiin. Vangin osallistuminen toimintoihin pyritään järjestämään siten, että opiskelu, työ ja vapaa-ajan harrastukset muodostavat integroidun päiväjärjestyksen tai jatkumon päihdekuntoutuksen kanssa. Erityisen tärkeää on korostaa perheen ja muiden päihdeettömyyttä tukevien yhteyksien säilyttämistä ulospäin sekä vankilan ulkopuolella olevien palvelujen saavutet-tavuutta vankilassaoloaikana sekä jatkumona tuomion päätyttyä.

Päihdekuntoutuksen tarpeessa olevia vankeja voidaan sijoittaa myös vankilan ulkopuoliseen päih-dehoito- tai kuntoutuslaitokseen enintään kuuden kuukauden ajaksi, jos sen todetaan edistävän kuntoutumista. Vanki voidaan sijoittaa päihdekuntoutuslaitokseen myös valvotun koevapauden ajaksi.

Päihdeettömyys on vankilaturvallisuutta

Suljettujen laitosten osastosijoittelu mahdollistaa sen, että kuntoutuksessa mukana olevat vangit asuvat samalla osastolla, jossa he sitoutuvat päihdeettömyyteen. Myös kaikki avolaitokset ovat päihdeettömiä laitoksia, joihin pääsyn ehtona on sitoutuminen päihdeettömyyteen ja satunnaistes-teihin.

Päihdeet kuuluvat kiinteänä osana vankiloiden alakulttuuriin ja päihdeiden salakuljetusta laitoksiin on vaikea kokonaan estää. Kaikkia vankilaan tulevia ei voida perusteellisesti tarkastaa, sillä erilai-set tarkastustoimenpiteet puuttuvat vankien ja muiden tarkastettavien henkilöiden perustuslailla suojattuihin oikeuksiin. Tästä johtuen samoihin tavoitteisiin pyritään lievemmin keinoin, sallimalla erilaiset tarkastukset tietyissä tilanteissa ja tietyin edellytyksin.

Vankilaturvallisuutta palvelee se, että henkilökunta tuntee vangit ja ongelmiin voidaan puuttua mahdollisimman pian. Tehokkaalla päihdevalvonnalla pyritään estämään päihdeiden tulo vanki-laan, niiden käyttö vankilassa ja vankilasta käsin ohjautuva huumorikollisuus. Lähityöllä ja siihen liittyvällä valvonnalla, tutkinnalla ja vankien sijoittelulla laitoksiin ja osastoille vaikutetaan mahdol-liseen vankien piirissä ilmenevään alakulttuuriin siten, että kaikilla vangeilla on turvalliset ja päih-teettömyyttä tukevat olosuhteet.

Vankien päihdeettömyyttä valvotaan virtsa-, veri- ja sylkitestein sekä puhalluskokein. Vanki voidaan velvoittaa testaukseen, jos on syytä epäillä, että hän on päihdyttävän aineen vaikutuksen alainen. Vanki voidaan erityistilanteissa velvoittaa antamaan näyte myös ilman epäilyä päihdeiden vaiku-tuksen alaisena olost. Esimerkiksi tiettyjen lupien ja sijoittamisen ehtona on, että vanki suostuu testaukseen ja pyydettyä antamaan virtsa- tai sylkinäytteen tai suorittamaan puhalluskokeen.

KUNTOUTTAVA TOIMINTA - OHJELMATYÖ

Kuntouttavilla toimintaohjelmilla, kursseilla tai vankilan osaston päiväohjelmaan sisältyvällä toiminnalla pyritään parantamaan rikosseuraamusasiakkaiden valmiuksia rikoksetomaan elämään. Kuntouttavaan työhön osallistuvat monet eri henkilöstöryhmät. Ryhmämuotoisen toiminnan lisäksi psykososiaaliseen kuntoutukseen sisältyy päihde- ja sosiaalityötä sekä psykologien ja pastorien tekemää yksilötyötä.

Uusintarikollisuuteen vaikuttaminen on ollut keskeinen tavoite rikosseuraamusalalla 1990-luvun lopulta lähtien. Uusintarikollisuuteen vaikuttamisella tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joita seuraamusjärjestelmässä rikoksentekejiin kohdistetaan ja jotka vähentävät heidän rikollisen käyttäytymisensä uusimisriskiä.

Ohjelmatyö

Ohjelmatoiminta on vakiintunut kansainvälisesti yhdeksi niistä menetelmistä, joilla pyritään edesauttamaan rikollisesta elämäntavasta irtaantumista. Rikosseuraamusalalla on toteutettu 90-luvulta alkaen kognitiivis-behavioraaliseen (eli ajattelemiseen ja käyttäytymiseen liittyvään) teoriaan perustuvia kuntouttavia ohjelmia. Eniten järjestetään erilaisia päihdekuntoutusohjelmia tai tiettyyn rikostyyppiin, kuten väkivalta- tai seksuaalirikokseen syyllistyneille tarkoitettuja ohjelmia rikoksen uusimisriskin vähentämiseksi. Suomi on seurannut tiiviisti kansainvälistä kehitystä ohjelmatyössä sekä pyrkinyt kehittämään toimintaa kansainvälisten suositusten mukaisesti.

Ohjelma on yleisnimitys, jolla pyritään ilmaisemaan, että kysymys ei ole terapiasta vaan strukturoiduista eli rakenteellisesti jäsennellyistä työskentelymuodoista uusimisriskiin vaikuttaviin tekijöihin vaikuttamiseksi. Ohjelmat vaihtelevat muutosmalliensa, laajuutensa, menetelmiensä ja tavoitteidensa suhteen. Motivointiohjelmat toteutetaan joko yksilö- tai ryhmämuotoisena. Vaikuttavuusohjelmat (rikosperusteiset ja päihdekuntoutusohjelmat) ovat pääsääntöisesti ryhmämuotoisia ja niissä hyödynnetään tietoisesti ryhmän kokemuksellisuutta ja ryhmädynamiikkaa. Rikosseuraamusalalla on käytössä useita nk. akkreditoituja (hyväksytyjä) ohjelmia, joiden odotetaan tieteellisen tutkimuksen perusteella vaikuttavan uusintarikollisuuteen vähentävästi, mikäli ne toteutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla.

Motivointiohjelmat

Motivointiohjelmat ovat lyhyitä yksilö- tai ryhmämuotoisia ohjelmia, joiden tarkoituksena on muutokseen (rikoksettomuuteen/päihteettömyyteen) motivointi.

Rikosperusteiset ohjelmat

Rikosperusteiset ohjelmat on tarkoitettu tiettyyn rikostyyppiin syyllistyneille henkilöille, kuten väkivalta- tai seksuaalirikollisille. Näihin ohjelmiin osallistuminen ei kuitenkaan aina edellytä, että olisi suorittamassa tuomiota juuri tästä rikoksesta vaan riittää, jos on aikaisemmin syyllistynyt tällaiseen toimintaan ja kokee tarvitsevansa siihen apua. Rikosperusteisissa ohjelmissa pyritään keskittymään tiettyihin rikolliseen käyttäytymiseen liittyviin tekijöihin. Esimerkiksi seksuaalirikoksiin syyllistyneillä niitä voivat olla poikkeava seksuaalinen kiinnostus, seksuaalinen virittäytyminen, ajatusvääristymät, puutteellinen empatiakyky ja vaikeudet tunnistaa henkilökohtaisia riskitilanteita.

Päihdekuntoutusohjelmat

Päihdekuntoutusohjelmat ovat yksi osa päihdekuntoutusta. Nämä ohjelmat suunnataan eriasteisista päihdeongelmista kärsiville asiakkaille. Päihdekuntoutusohjelmat voivat olla hyvin monimuotoisia. Ne voivat alkaa esimerkiksi vieroituksen jälkeen tapahtuvina motivoivina keskusteluina tai ohjelmina ja päättyä intensiivisimmillään osallistumiseen pitkään yhteisöhoitokuntoutukseen.

Yleisohjelmat

Yleisohjelmat pyrkivät vaikuttamaan rikolliseen käyttäytymiseen. Niitä ei ole kohdennettu tiettyyn rikokseen syyllistyneille vaan yleisohjelmien avulla osallistujat pyrkivät arvioimaan toimintansa seurauksia eri näkökulmista. Yleisohjelmia voidaan suunnata hyvin laajalle joukolle vankeja tai yhdyskuntaseuraamusasiakkaita.

Arjen taitojen ja sosiaalisten valmiuksien lisääminen

Rikosseuraamusalalla toteutetaan myös sellaista sosiaalista kuntoutusta, jonka ensisijainen tavoite ei ole uusintarikollisuuteen vaikuttaminen vaan toiminnan tavoitteena on ylläpitää tai lisätä tuomitun arkielämän taitoja ja sosiaalisia valmiuksia, auttaa häntä ohjautumaan ammatillisiin opintoihin tai työelämään tai muuten valmistautumaan seuraamuksen jälkeiseen elämään. Tällainen toiminta voi olla esimerkiksi asumistaitojen kursseja, velkaneuvontaa, arkitaito- tai terveysneuvontaryhmiä, perheleirejä, erilaisia vanhemmuuden tukemisen ohjelmia ja ryhmiä tai vapauttamisryhmiä.

Akkreditointi

Akkreditointi tarkoittaa käsikirjaan perustuvan tavoitteellisen kuntoutuksen ja toimintaohjelmien hyväksymismenettelyä. Asiantuntijatyöryhmä arvioi käytössä olevien ja uusien ohjelmien laatua ja vaikuttavuutta rikoksen uusimisriskiin. Ryhmä koostuu Rikosseuraamuslaitoksen ohjelmatyön asiantuntijoista ja tarvittaessa myös ulkopuolisista asiantuntijajäsenistä. Hyväksymismenettelyn tarkoituksena on varmistaa, että rikosseuraamusalan asiakkaille suunnatut ohjelmat täyttävät niille asetetut kriteerit ja että ohjelmalla pystytään vaikuttamaan uusintarikollisuuteen vähentävästi, mikäli ne toteutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tällä hetkellä käytössä olevat akkreditoidut ohjelmat:

Viisi keskustelua muutoksesta (VKM): motivoiva yleisohjelma

Suuttumuksen hallinta (SUHA): lyhytkestoinen vaikuttavuusohjelma impulsiiviseen väkivaltaan

Omaehtoisen muutoksen ohjelma (OMA): pitkäkestoinen vaikuttavuusohjelma vakavaan ja harkittuun väkivaltaan

STEP – ryhmämuotoisena toteutettava vaikuttavuusohjelma seksuaalirikoksia tehneille

Uusi suunta – yksilötyönä toteutettava vaikuttavuusohjelma seksuaalirikoksia tehneille

Antiriippuvuudet® (AR): lyhytkestoinen motivointiohjelma päihdeongelmiin

Kalterit taakse® (KT): pitkäkestoinen vaikuttavuusohjelma päihdeongelmiin

Vankiloiden yhteisökuntoutus: yhteisössä toteutettava pitkäkestoinen vaikuttavuusohjelma päihdeongelmiin

Muut käytössä olevat ohjelmat tai hyvät käytännöt:

MOVE! Lähisuhdeväkivallan puheeksiotto.

VINN: Motivointi ja keskusteluohjelma naisille (koulutettu keväällä 2018).

Cognitive Skills (CS): Yleisohjelma kognitiivisten taitojen kehittämiseen.

Liikenneturvaohjelma (LTO): Ohjelma liikennerikkomuksiin syyllistyneille.

Ohjauspyörä: Päihde- ja rikoskäyttäytymiseen vaikuttava ohjelma.

Mielekäs päivä: Arjen taitoja kehittävä ryhmä.

Oppimisvaikeuksista vapaaksi: Oppimisvaikeuksien tunnistamiseen liittyvä toimintamalli.

Päihteiden käytön puheeksi otto ja retkahduksen käsittelyn malli: positiivisen päihdetestin jälkeen käytettävä menetelmä.

Terve-kurssi: Huumausaineita käyttävien terveysneuvonta.

Vantaan vankilan Startti-osasto: Päihdekuntoutusosasto.

Vanhemmuus-ryhmä: Vanhemmuuden taitoja tukeva ryhmä.

Voiva: Romanierityinen työskentelymuoto.

MUU SOSIAALINEN KUNTOUTUS

Vankiloissa järjestetään toimintaa, jonka tavoitteena on lisätä vangin arkielämän taitoja ja sosiaalisia taitoja, auttaa häntä ohjautumaan ammatillisiin opintoihin tai työelämään tai muuten valmistautumaan vapautumista varten. Toiminta tukee myös päihteettömän ja rikoksettoman elämäntavan omaksumista ja sitä järjestetäänkin usein kiinteästi päihdekuntoutukseen liittyen tai päihdekuntoutuksen jälkeen. Lisäksi Arki sujuvaksi -kursseja järjestetään yhteistyössä Marttaliiton kanssa.

Elämänhallintaa lisääviä ja vapauteen valmentavia ohjelmia järjestetään useassa vankilassa. Kurssien pituus vaihtelee viikosta useisiin kuukausiin, lisäksi toiminta voi olla jatkuvaluonteista esim. kuntoutusosastolla tapahtuvaa.

Arkielämän perustaitojen kohentaminen käsittää ruoanlaittoon, vaatehuoltoon, omasta hyvinvoinnista ja kodista huolehtimiseen, taloussuunnitteluun sekä erilaisten asioiden hoitoon liittyviä kysymyksiä. Arkielämän taitoja voidaan opettaa eri yhteyksissä kuntouttavilla osastoilla, erillisinä kursseina tai taloushuollon yhteydessä.

Vankiloissa järjestetään myös toimintakykyä ylläpitävää toimintaa lähinnä niiden vankien aktivoimiseksi, joita on vaikea sijoittaa muuhun toimintaan. Toiminta sisältää esim. pienimuotoista puu- ja metallityötä sekä työpaja- ja askartelutoimintaa.

Sen lisäksi että vangit voivat sääntöjen mukaisesti olla yhteydessä läheisiinsä muun muassa puhelimitse, tapaamisten kautta ja poistumisluvilla, vankilat järjestävät sosiaalisia taitoja ja vuorovaikutustaitoja kehittävää toimintaa. Toimintaa järjestetään erityisesti perheleireillä, jotka voivat suuntautua parisuhteen tai vanhemmuuden tukemiseen tai vuorovaikutuksen kehittämiseen yhdessäolon kautta. Perheleirejä järjestävät vankilat itse tai yhteistyössä Kriminaalihuollon Tukisäätiön kanssa. Leirit pidetään yleensä avolaitoksissa tai ulkopuolisissa toimintapaikoissa.

Punainen Risti järjestää Isä-lapsi-toimintaa muutamassa vankilassa. Sen tarkoituksena on tukea vanhemman ja lapsen välistä suhdetta sekä opettaa isille vanhemmuuden taitoja. Hämeenlinnan ja Vanajan vankiloiden äiti-lapsi-osastoilla annetaan äidelle valmiuksia pienen lapsen kohtaamiseen ja arkielämän jäsentämiseen. Lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseen pyritään vahvistamalla väkivallattomia ja vastuullisia tapoja toimia parisuhteessa ja vanhempana. Erityisesti naisvangeilla on myös tarvetta toipua lähisuhdeväkivallasta.

Vapautumisen valmistelu tapahtuu sekä yksilöllisesti että ryhmämuotoisena toimintana. Ryhmissä annetaan tietoa vapautuessa tarpeellisista asioista, kuten asunnon hankinnasta, koulutuksesta ja työelämästä, asioinnista eri viranomaisissa, päihdekuntoutuksesta ja vertaistoiminnasta.

Vankeja voidaan sijoittaa rangaistuksen loppuvaiheessa päihdekuntoutuksen lisäksi myös muuhun kuntoutukseen, esimerkiksi Silta-Valmennusyhdistykseen. Avautuu uuteen ikkunaan. Siellä järjestettävän kuntoutuksen avulla työstetään vangin elämänmuutosprosessia, tarjotaan välineet elämänhallinnan ja toimintakyvyn lisäämiseen ja päihteiden käytön vähentämiseen.

Mia Juselius

Mia toimii Kriminaalihuollon tukisäätiössä vapautuvien asumisen asiantuntijana, auttaen vapautuvia ja vapautuneita asumisen suunnittelussa. Mia konsultoi myös vankiloiden ja kuntien työntekijöitä vapautuvien vankien asumisasioissa.

ASUMISTA VOI SUUNNITELLA ILMAN TAVOITETTA KUNTOUTUMISESTA

Timo joutuu vankilaan. Vankila pysäyttää syöksykierteen, jossa hän on pyörinyt vuosia. Tai kuka niitä laskee, mutta jos laskee, niin ehkä jopa muutaman vuosikymmenen. Hänen koko aikuisikänsä on mennyt päihteiden, asunnottomuuden ja vankilan kierteessä. Kun häneltä kysytään, onko hänellä koskaan ollut päihteetöntä aikaa siviilissä, hän ei voi sanoa sellaista olleen. Aikuisuuden normaalielämä on jäänyt näkemättä ja kokematta. Se tuntuu kaukaiselta haaveelta, jopa pelottavalta. Sitä elävät reippaat ja kauniit ihmiset, joita Timo näkee asuessaan kaduilla. He katsovat Timoa varoen ja tuntuvat olevan jotain vierasta ihmislajia mitä hän itse on. Hän haluaisi olla yksi heistä, mutta hän ei osaa, eikä kykene. Hän on hyvä sössimään asiansa, saamaan häätöjä ja pilaamaan toistenkin elämät. Ja no, hän kyllä pärjää hyvin oman lajinsa parissa. Siellä hän on vielä joku.

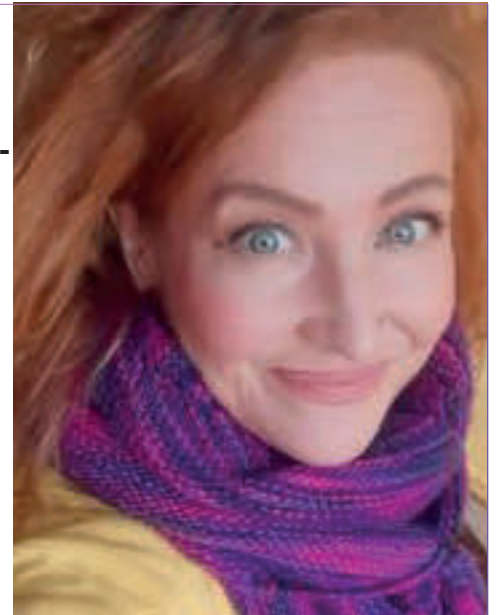
Monen vangin tarina on alkanut hyvin varhaisessa vaiheessa. Koko lapsuusaika saattaa olla risaista ja nuorena alkanutta syöksykierrettä on usein avittaneet erilaiset neurokirjon haasteet, kuten oppimisvaikeudet, ADHD tai muut vastaavat. Monella vangilla ei ole diagnooseja, eivätkä he ole saaneet niihin apua jo lapsena, kun asioihin olisi vielä voinut paremmin vaikuttaa. Loputtoman epäonnistumisen kierteen kautta he eivät ole ehkä koskaan eläneet normaalia elämää, joten miksi he osaisivat sitä elää aikuisenakaan. He pärjäävät, paremmin tai huonommin, siinä maailmassa, johon ovat hyvin nuoresta oppineet.

Vankilassa maailma hetkeksi pysähtyy

Vankilassa Timon maailma aina hetkeksi pysähtyy. Hän on siitä salaa kiitollinen. Kaikki pakonomainen kierre kaman hankkimiseen ja myymiseen lakkaa hetkeksi, hän on hetken vapaa. Vankilassa Timo pärjää, siellä on selkeää. Yksinkertainen elämä tuntuu hyvältä, vaikka periaatteesta hän siellä kaikkea vihaakin. Kaikki tulee ulkopuolelta valmiina, rytmiin on helppoa solahtaa. Hän on vankilassa kuitenkin vapaampi kuin siviilissä koskaan. Kamakierre on Timolle pahin vankila.

Useat vangit ovat kertoneet viihtyvänsä vankilassa. Maailma pysähtyy ja siellä viimeistään asetetaan ne rajat, joita ihminen ei ole osannut itselleen asettaa. Vieroitusoireet kärsittyään voi hetken hengähtää ja pään sisäinen hälinä lakkaa. Myös oma selli rauhoittaa pään hälinää, yksinkertainen elämä sopii monelle. Toki vankilassa on omatkin härdellinsä, mutta siviiliin kaaokseen verrattuna ne eivät ole usein mitään.

Vankilassa Timolle tehdään varmaan jo 12. rangaistujansuunnitelma. Hän tekee suunnitelmaa mielellään ja on valmis sitoutumaan sen etenemiseen. Vankeusaika menee hienosti, jopa hänen poikansa käy kerran tapaamassa isäänsä. Tuomion lopulla levottomuus valtaa mielen. Vapautumista odottaa, mutta se myös pelottaa. Rumba alkaa todennäköisesti taas, eikä hän tiedä kuinka sen estäisi. Hän on kokeillut vaikka mitä, mutta hoitoyritelmät ovat aina kaatuneet muutaman viikon jälkeen. Hoitopaikat ei ole vankiloita, siellä ei ole pakko olla, eikä Timo

”Olisiko tuo mahdollista myös minulle?”

Vankiloissa tapaa paljon vankeja, joilla on vilpitöntä halua yrittää. Harva haluaa vapautua pakotettavaan huumemaailman vankilaan, jossa moni siviilissä elää. Siinä maailmassa ei ole sääntöjä, mikään ei ole turvallista, luotettavaa tai varmaa. Elämä on jatkuvaa kaaosta, jossa rämmittää sattumanvaraisesti pommista toiseen.

Vankilassa on helppo pysähtyä ja miettiä erilaisia vaihtoehtoja. Moni vanki on nähnyt joskus jonkun, joka on onnistunut pääsemään kierteestä eroon ja se luo hetkeksi toivoa; ”olisiko tuo mahdollista myös minulle?” Loputon epäonnistumisen kierre vaikuttaa kuitenkin taustalla, eikä kasvata uskoa siihen, että minä itse, oikeasti, voisin joskus päästä tuosta irti.

Timo on tosissaan ja haluaa yrittää. Häntä pelottaa, mutta hänelle varataan kuitenkin hoitopaikka heti vapautumisen jälkeen. Vapautumisen lähestyessä levottomuus kasvaa ja hänen on vaikea olla paikoillaan. Vapauden tuulet puhaltavat vankilan ikkunoista ja aurinko lämmittää lasinkin takaa. Hoitopaikka alkaa tuntua kaukaiselta. Ei hänestä kuitenkaan mihinkään normaaliin ole, hän on valinnut reittinsä. Erilaiset sisäiset äänet alkavat kaivaa maata hoitoajatuksen alta ja lopulta hän kehittää syyn, miksi ”taas kerran joku muu sössi hänen hoitonsa.” Kadulle, tuttuun turvalliseen maailmaan vapautuva solahtaa omaan arkeensa kuin ei olisi sieltä koskaan pois ollutkaan.

Monet vangit ovat tarttuneet kiinni rangaistuksen aikaisen kuntoutuksen mahdollisuuteen tai jatkaneet kuntoutukseen koevapauden toimintavelvoitteena. Halua elämänmuutokseen on, mutta väliin neet siihen ovat usein hakusessa. Osa pysyy hoidoissa ja jatkaa elämänsä kuntouttavien polkuja pitkin. Osa kuitenkin putoaa vankilan jälkeen takaisin vanhaan kierteeseen.

Katoajat, piipahtajat, raittiuskipuiliijat, pyöröoviasujat ja aset-tujat

Palvelujärjestelmän silmin asunnottomana vapautuva voi päästä kiinni yhteiskuntaan ilman varsinaista kuntoutustakin. Asumista voi suunnitella, vaikka olisi aktiivikäyttäjä. Suomessa on voimassa Asunto Ensin (AE)-järjestelmä, jossa asuntoa ei tarvitse ”ansaita” kuntoutumalla. Olen työskennellyt vuosien aikana monen kaikesta ”pudonneen” kanssa ja jakanut heidät erilaisiin asiakastyyppeihin vapautumisen jälkeen. (Theseus; Mia Juselius 2020)

Katoajat katoavat tuen piiristä melko lailla heti vapauduttuaan, syystä tai toisesta.

Piipahtajat tulevat ja menevät, heillä on usein halua sitoutua työskentelyyn, mutta vapauduttuaan siviilielämä ja realismi astuvat kuvioon. Siviilielämän ja vankilaelämän välinen kuilu on suuri.

Raittiuskipuiliijat ovat vielä vaiheessa elämänsä suunnan ja päihteiden käytön suhteen, mikä vaikuttaa suunnitelmien toteutumiseen. He saattavat käyttää päihteitä hyvinkin ongelmaisesti, mutta eivät koe päihdestatusta omakseen, eivätkä koe olevansa ”kuin ne muut.” Päihteiden käytön selkiytymättömyys vaikuttaa hyvin paljon juuri asumisen suunnitteluun.

Pyöröoviasujat ovat asuneet jo useassa paikassa, mutta eivät asetu. He yrittävät erilaisia palveluja ja tuettua asumista, mutta jäävät pyörimään näiden palvelujen väliin. Myös tuomiot mahdollistavat asumisen pyöröoveilun, kun uudet tuomiot katkaisevat hyvin alkaneen asumisen.

Asettujat kirjaimellisesti asettuvat asumaan valitsemaansa asumismuotoon ja kokevat sen omakseen. He tunnistavat asuvansa oikeassa, heille sopivassa paikassa ja haluavat pysyä siinä. Onnistunut asettuminen on työskentelyn tärkein tavoite.

Timo seilaa vapauduttuaan piipahtajan ja raittiuskipuilijan välimaastossa. Hän tietää, että päih-teet vievät miestä siviilissä, mutta ei haluaisi luovuttaa päih-teettömän normaalin ajatuksesta. Hän kokee, että olisi kuolemantuomio, viimeinen naula arkkuun, mikäli hän päätyisi johonkin Helsingin suurista Asunto Ensin – yksiköistä. Käytännössä hän kuitenkin pyörii aivan samois-sa porukoissa niiden kanssa, jotka näissä asuvat. Timo on kiinnittynyt työskentelyyn asumisen asiantuntijan kanssa ja hänelle tehdään asumisen suunnitelmaa. Työntekijä kutsuu tätä plan B:ksi, jonka kautta hänellä on jokin suunnitelma siltä varalta, mikäli haave päih-teettömyydestä ei onnistukaan. Tällöin pitkään kestävästä jonottamisesta aika raksuttaa ja hänellä on ainakin jos-sain vaiheessa mahdollisuus saada tuettu asunto.

Asunto Ensin-asuminen ei sulje pois kuntoutumisen mahdollisuutta. Asunnottoman kannattaa aina ottaa vastaan edes jokin asumispaikka, koska vakinaisen asumisen kautta on helpompaa hoitaa asioita. Myös näistä yksiköistä voi hakeutua kuntoutukseen tai vaikka kuntouttavaan korvaus-hoitoon. Asuminen yksiköissä ei ole välttämättä helppoa uuden elämän kannalta, mutta kiinteän kodin kautta asioiden hoitaminen on kestävämmällä pohjalla.

Asunto Ensin – asumista on tarjolla myös ns. hajasijoitettuna tuettuna asumisena. Tällöin asukas asuu vuokralla ”normi” taloyhtiöissä ja saa tarvitsemansa tuen kotiin. Asumisen tavoitteena ovat ajallaan maksetut vuokrat, häiriötön asuminen sekä asiakasta tyydyttävä elämänlaatu.

Timokin saa jonotuksen jälkeen asunnon tuetun asumisen yksiköstä. Hän saa oman paikan, oman oven. Hänen ei tarvitse miettiä missä nukkuu yönsä, maksaa epävirallisista yöpymispai-koista tai kuormittaa läheisiään kohtuuttomasti. Vaikka Timon elämä ei kokonaan muutu, hänel-lä on toistaiseksi voimassa oleva vuokrasopimus ja henkilökuntaa tukena ympäri vuorokauden. Tulevaa on helpompi suunnitella ja Timon pidemmän ajan tavoite onkin päästä asumisessa eteenpäin kohti normaalimpaa vuokra-asumista.

Poliisin ennalta estävä toiminta: henkilökuvassa rikosyli-konstaapeli Jukka Hurtta

”Me kaikki voimme tehdä tästä maailmasta vähän parempaa paikkaa, jos vain yritämme”, sanoi aikanaan eräs vanhempi kollegani minulle. Tuon elämänviisauden mukaan olen koittanut elää ja ennen kaikkea hoitaa työtäni. Nykyinen maailmanmeno asettaa meille kaikille haasteita elämän eri osa-alueilla, mutta esimerkiksi poliisissa on ollut pakko priorisoida asioita yhteiskunnan kokiessa muutoksia. Resurssipula, kasvava työmäärä sekä esimerkiksi koronan vaikutukset yhteiskuntaan ovat luoneet isoja haasteita poliisille. Myös tämän vuoksi ennalta estävään toimintaan painotetaan poliisitoiminnassa nykyisin huomattavasti entistä enemmän.

Olen rikosylikonstaapeli Jukka Hurtta ja toimin Sisä-Suomen poliisilaitoksen ennalta estävän toiminnan ryhmässä varajohtajana, virkapaikkana Jyväskylä. Muutama sana taustastani: valmistuin poliisiksi 1995 jonka jälkeen siirryin pian Jyväskylään töihin ja onnekseni sain toimenkuvakseni koirapartiomiehen tehtävän. Vuosituhannen alkupuolella tutustuin poliisin erilaisiin toimenkuviin ja liityin myös räjähteiden käsittelyyn erikoistuneeseen TEPO-ryhmään. Vuonna 2007 sain valtiolta koiranpen-
nun eli sain kunnian liittyä poliisikoiranohjaajien joukkoon. Tämän päätehtävän ohella toimin myös TEPO-ryhmänjohtajan tehtävissä vuoteen 2018, jonka jälkeen siirryin ”sisätöihin” tiedustelun ja ennalta estävän toiminnan yksikköön. Minulle annettiin tehtäväksi kehittää paikallisesti poliisin ennalta estävää toimintaa alueellamme Keski-Suomessa ja muodostaa toiminnasta mahdollisimman kattavaa sekä kehittää yhteistyötä muiden viranomaisien kanssa. Kerronkin kohta muutaman sanasen poliisin ennalta estävän toiminnan nykytilasta. Aiemmin ennalta estävä työ miellettiin poliisissa hieman erilaiseksi kuin nykyään. Pääpaino oli kouluvierailuissa ja valistus-oppitunneissa ja niin tärkeä asia kuin tuo edellä mainittu onkin, poliisi harvoin pystyy enää nykypäivänä vastaamaan pyyntöön - maailmantilanteen muututtua on myös ennalta estävän toiminnan luonteen muututtava ja valitettavasti kohdennettava voimia entistä enemmän vakavien henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikoksien ennalta ehkäisyyn.

Ennalta estävän toiminnan ryhmällä on karkeasti sanottuna kolme päätehtävää: huolta-aiheuttaviin henkilöihin liittyvät tehtävät sisältäen lähisuhdeväkivaltaan liittyvät uhkat, radikalisoitumiseen liittyvät tehtävät sekä ankkuritoiminta. Poliisihallituksen linjauksen mukaisesti ankkuritoimintaa voidaan pitää ryhmän päätehtävänä.

Ankkuritoiminnan tavoitteena on estää nuorta ajautumasta rikoksen tielle. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että nuoren rikolliseen toimintaan puututaan moniviranomaisyhteistyöllä ja pyritään vaikuttamaan tämän käyttäytymiseen positiivisella tavalla. Käytännössä ennalta estävän ankkuritoiminnan piiriin haarukoidaan alle 15-vuotiaita nuoria, joiden käyttäytyminen on aiheuttanut huolta esimerkiksi koulussa tai nuori on syyllistynyt rikoksiin. Nuoren osallistuminen ankkuritoimintaan on aina vapaaehtoista, sillä rikosoikeudellinen vastuu alkaa 15-vuoden iässä. ”Pojat ovat poikia”-ajattelumallia ei suinkaan ole unohdettu, eli ankkurissa ei puututa pieniin, yksittäisiin kolttoisiin vaan ankkurista mahdollisesti hyötyvät nuoret haarukoidaan mukaan toimintaan poliisin ja sosiaalityötoimen yhteistyönä. On myös todettu, että jo vahvasti rikoksen tielle ajautuneet nuoret eivät välttämättä hyödy ankkuritoimista, eli toisin sanoen eivät välttämättä ole enää vastaanottavaisia ankkuritoimin tarjoamille palveluille.

Ankkuritoimiin kuuluu Jyväskylän alueella poliisin ja sosiaalityöntekijän lisäksi erityisnuorisotyöntekijä sekä psykiatrinen sairaanhoitaja. Toiminnan periaatteena on, että ankkurin piiriin valittua nuorta puhutetaan 1-3 kertaa ja hänelle selitetään tekojensa seurauksia, mikäli hän jatkaa toimintaansa väärällä polulla. Nuorta myös ohjataan muiden tukevien palveluiden piiriin mikäli tämä koetaan tarpeelliseksi. Keskustelun kokoonpano ratkaistaan tapauskohtaisesti, mutta pääsääntöisesti paikalla on nuoren lisäksi sosiaalityöntekijä, poliisi sekä ainakin toinen nuoren vanhemmista. Usein myös erityisnuorisotyöntekijän ja/tai psykiatrisen sairaanhoitajan osallistuminen tapaamiseen on hyödyksi.

Ankkuritoiminta on uudenlaista toimintaa, eikä sitä ole harjoitettu vielä montaakaan vuotta. Toiminta kehittyy jatkuvasti ja itse toimijat ovat avainasemassa sen kehittämisessä. Valtakunnallisesti toimintamalleissa on vieläkin eroja, mutta mitä luultavimmin vuosien saatossa ne yhdenmukaistuvat. Pääosin, päätoiminen ankkuritoiminta palvelee tällä hetkellä Keski-Suomessa Jyväskylää ja ympäristökuntia, mutta tulevaisuudessa on tarkoitus rakentaa kattava ankkuriverkosto koko Keski-Suomen maakuntaan OTO-toimijoiden voimin (”oman toimen ohella”-toimijat). Tulokset ovat lupaavia ja ehkä pystymme vielä tulevaisuudessa pelastamaan lukemattomia nuoria rikoksen tieltä ankkuritoiminnan kehittyessä.

Jakelussa mainituille

Lautamiesten lukumäärän vahvistaminen ja muuttaminen

Lautamiesten lukumäärä on viimeksi vahvistettu oikeusministeriön päätöksellä 28.4.2017 (OM 14/31/2016).

Lain käräjäoikeuden lautamiehistä 3 §:n (22.12.2019/11) mukaan käräjäoikeuden lautamiesten lukumäärän vahvistaa Tuomioistuinvirasto. Jos käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluu useampia kuntia, Tuomioistuinvirasto vahvistaa kunkin kunnan alueelta valittavien lautamiesten määrän ensisijaisesti kuntien henkikirjoitettujen asukkaiden lukumäärän suhteessa. Jokaisesta kunnasta on kuitenkin valittava vähintään yksi lautamies.

Ennen lautamiesten määrän vahvistamista tai muuttamista käräjäoikeudelle ja käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvalla kunnalla on tullut varata tilaisuus antaa asiassa lausunto.

Lukumäärää arvioitaessa on tullut ottaa huomioon lautamieskokoonpanossa ratkaistavien asioiden määrän kehittyminen. Kunnasta valittavien lautamiesten tulee mahdollisimman tasapuolisesti edustaa kunnan väestön ikä-, elinkeino-, sukupuoli- ja kielijakaumaa.

Lautamieskokoonpanossa käsiteltävien asioiden määrä on vähentynyt edelleen käräjäoikeuksissa. Lautamieslain 7 §:n mukaan käräjäoikeuden laamannin tulee huolehtia siitä, että lautamiehet osallistuvat käräjäoikeuden istuntoihin vuorojärjestyksessä.

Määoikeuden puheenjohtaja kutsuu määoikeuden jäseniksi lautamiehet yhdestä tai useammasta käräjäoikeudesta, jonka tuomiopiirissä kysymyksessä olevan toimituksen kohteena oleva alue, raja tai osa siitä on. Erityisestä syystä määoikeuden jäseniksi voidaan kutsua myös käräjäoikeuden tuomiopiiriin määoikeusasioissa kuuluvan muun käräjäoikeuden lautamiehet.

Lautamies, joka on kalenterivuoden aikana ollut mukana istunnossa 20 päivänä, ei sinä kalenterivuonna saa enää osallistua istuntoon, ellei ole kysymys saman asian käsittelyn jatkamisesta.

Lausuntojen perusteella Tuomioistuinvirasto on lautamieslain 3 §:n nojalla muuttanut oikeusministeriön päätöstä 28.4.2017 muualla kuin Ahvenanmaan maakunnassa toimitettujen kunnallisvaalien jälkeen valittavien uusien lautamiesten lukumääriä. Nykyisten lautamiesten toimikausi päättyy, kun uudet lautamiehet on valittu ja päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Lautamiesten lukumäärää on tarkistettu pääosin käräjäoikeuksissa käsiteltävien asioiden kehittymisen ja niiden edellyttämän lautamiestarpeen perusteella. Lautamieskokoonpanossa käsiteltävien asioiden määrään on vaikuttanut edelleenkin oleellisesti käräjäoikeuksien ratkaisukokoonpanojen muutos, joka tuli voimaan 1.1.2009.

Lisäksi lautamieskokoonpanossa käsiteltävien asioiden määriin on vaikuttanut ns. kirjallinen menettely, jossa tuomari ratkaisee asian kansliassa syytetyn suostumuksin. Vuosina 2017-2020 kirjallisessa menettelyssä ratkaistiin noin kolmannes kaikista rikosasioista.

Uudistusten myötä lautamiesten osallistuminen käräjäoikeuksien istuntoihin on edelleenkin vähentynyt. Siten lautamiehiä on valittava **yhteensä 1303** (määrä sisältää Ahvenanmaan käräjäoikeuden lautamiehet yhteensä 40). Vuonna 2017 lautamiehiä valittiin vastaavasti 1477. Päätöksessä on otettu huomioon myös 1.1.2021 tapahtuneet kuntaliitokset.

Lautamieslain 4 §:n mukaan kunnanvaltuusto valitsee lautamiehet kunnanvaltuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Nykyisten lautamiesten toimikausi päättyy, kun kunnan valtuustot ovat valinneet uudet lautamiehet ja valinnat ovat tulleet lainvoimaisiksi.

Lautamiesten asemaan liittyviä kannanottoja

Tuomioistuinvirasto kiinnittää valtuustoryhmien ja lautamiesehdokkaiden huomiota eräisiin kannanottoihin ja seikkoihin, jotka ovat aika ajoin nousseet esiin lautamiesjärjestelmän toimivuutta ja uskottavuutta arvioitaessa.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on käsitellessään valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomusta oikeudenkanslerin virkatoimista ja lain noudattamista koskevista havainnoista vuodelta 1994 käsitellyt myös lautamiesjärjestelmää. Perustuslakivaliokunta on 5.6.1996 antamassaan mietinnössä (PeVM 3/96) ottanut kantaa useisiin lautamiesjärjestelmää koskeviin seikkoihin, mitkä kannanotot ovat edelleenkin ajankohtaisia ja syytä saattaa valtuustojen ja valtuustoryhmien sekä lautamiesehdokkaiden tietoon.

Perustuslakivaliokunta toteaa muun muassa seuraavaa: "Lautamiesten valinnassa tulee korostaa lautamiehen tuomarintehtävää. Lautamies ei ole poliittisella valtakirjalla toimiva kunnallinen luottamushenkilö, vaan hänen tulee olla riippumaton. Valtuustoryhmillä on tämän suhteen erityinen vastuu. Sama koskee sitä, että lautamiehiksi valittavat ovat valmiita toimimaan tehtävässään koko kauden. Ottaen huomioon lautamiehen tehtävän ja aseman tuomioistuimen jäsenenä puolueiden ei pidä vaatia lautamiehiksi valittavilta sitoumuksia ns. puolueveron maksamisesta istuntopalkkiostaan."

Lautamiestehtävän luonne

Lautamiehen tehtävää ei voida pitää kunnallisena luottamustehtävänä vaikka valtuusto valitsee lautamiehet. Perustuslain mukaan tuomiovaltaa käyttävät itsenäiset ja riippumattomat tuomioistuimet.

Lautamiehet, joilla on yksilöllinen äänioikeus, ovat tuomioistuimen jäseniä ja toimivat tuomarin vastuulla. Näin ollen tehtävä on pikemminkin valtiollinen luottamustehtävä, jonka hoitamisesta maksettavat kustannukset (istuntopalkkio, ansionmenetykskorvaus ja matkakustannukset) suoritetaan valtion varoista.

Lautamiehen tehtävä eroaa kunnallisista lautakunnan jäsenyyksistä ja eräistä muista kunnallisista luottamustehtävistä siinäkin suhteessa, että tuomioistuimen istunnot alkavat yleensä aamulla kello 9.00 ja istuntoja jatketaan niin pitkään, että kaikki istuntopäivälle haastetut jutut saadaan käsitellyksi. Lautamiehen tehtävä edellyttää siis varautumista koko päivän kestäväan istuntoon. Erityisesti laajoissa rikosasioissa lautamiesten tulee varautua olemaan läsnä useampana päivänä peräkkäin.

Lautamiesten istuntovuoroista sopiminen edellyttää tällaisissa tapauksissa käräjäoikeuden ja lautamiesten keskinäistä yhteydenpitoa riittävän ajoissa, jotta lautamiehet voisivat varautua istuntoihin.

Esteellisyysskysymyksistä

Tuomioistuinten jäsenten esteellisyysskysymyksiin kiinnitetään nykyään huomattavan paljon huomiota. Esteellisyyttä koskevat säännökset on uudistettu syyskuussa 2001 voimaan tulleella lailla. Mainittu lain muutos ja Euroopan Ihmisoikeustuomioistuimen kannanotot ovat merkinneet sitä, että esteellisten piiri on laajentunut. Vakiintunut periaate on, että tuomioistuimen on paitsi oltava puolueeton myös näytettävä puolueettomalta.

Käytännön kokemukset ovat osoittaneet, että esteellisyyškysymykset ovat usein ajankohtaisia erityisesti silloin, kun lautamiehinä on esimerkiksi kunnanhallituksen tai kuntayhtymän hallituksen jäseniä. Tuomioistuinviraston näkemyksen mukaan merkittävässä asemassa olevien kunnallisten luottamushenkilöiden tai kansanedustajien valitsemiseen lautamieheksi tulisi suhtautua pidättyväisesti.

Lautamiesten valintaan liittyviä kysymyksiä

Lautamiesten valinnan osalta Tuomioistuinvirasto kiinnittää huomiota lain käräjäoikeuksien lautamiehistä 2 §:än kokonaisuudessaan. Sen ensimmäinen momentti kuuluu seuraavasti: "Lautamiehen tulee olla käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvassa kunnassa asuva Suomen kansalainen, joka ei ole konkurssissa, jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu ja jota on pidettävä sopivana toimimaan lautamiehenä."

Siten lautamieheksi ei voida valita henkilöä, jota ei ole pidettävä sopivana tehtävään. Sopivaisuuden arviointi saattaa olla hankalaa, mutta säännöksellä on ajateltu suljettavan lautamiestehtävän ulkopuolelle henkilöt, joilla on esimerkiksi rikosrekisterimerkintöjä tai jotka ovat syyllistyneet toistuvasti vähäisempiin rikoksiin. Sopivaisuuden arviointi edellyttää yleensä ehdokkaan kokonaisvaltaista arviointia, jonka lopputuloksena tulisi olla johtopäätös siitä, että asianomaisen henkilön valinnalla ei horjuteta tuomioistuinta kohtaan tunnettua luottamusta. Valtuustoryhmällä tai valtuustoilla ei kuitenkaan yleensä ole mahdollisuutta selvittää tällaisia tietoja ja sen vuoksi lautamiesehdokkaiden tietoon tulisi saattaa edellä mainittu kelpoisuusvaatimus. Näin erityisesti sen vuoksi, että käräjäoikeudet yleensä selvittävät lautamiehiksi valittujen rikosrekisteritiedot.

Lautamieslain 2 §:n mukaan lautamiehen tulee olla käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvassa kunnassa asuva Suomen kansalainen, joka ei ole konkurssissa, jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu ja jota on pidettävä sopivana toimimaan lautamiehenä.

Lautamieheksi ei saa valita henkilöä, joka on alle 25-vuotias tai joka on täyttänyt 65 vuotta. Lautamiehenä ei saa olla henkilö, jolla on virka yleisessä tuomioistuimessa tai Rikosseuraamuslaitoksessa taikka joka virassaan suorittaa ulosottotehtäviä, rikosten esitutkintaa taikka tulli- tai poliisivalvontaa, eikä myöskään syyttäjä, asianajaja taikka muu ammatikseen asianajoa harjoittava henkilö.

Lautamieslain 4 §:n 3 momentin mukaan kunnasta valittavien lautamiesten tulee mahdollisimman tasapuolisesti edustaa kunnan väestön ikä-, elinkeino-, sukupuoli- ja kielijakaumaa. Lautamiesjärjestelmän uskottavuutta ja

kansalaisten luottamusta järjestelmään saattaisi lisätä, mikäli lautamiesten joukossa olisi myös eri etnisiä ryhmiä edustavia henkilöitä.

Lautamiehille ei ole asetettu erityisiä kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia, toisin kuin tuomareille. Valtuustojen tehtävänä on huolehtia siitä, että lautamiehistä valittavilla henkilöillä on tehtävän suorittamiseen vaadittava riittävä kielitaito ja käräjäoikeuden tehtävänä on huolehtia lautamiesten istuntokokoonpanosta. Käytännössä kielitaitovaatimukset korostuvat sellaisissa käräjäoikeuksissa, jotka ovat kaksikielisiä.

Tuomioistuinviraston näkemyksen mukaan valittavien lautamiesten kielitaitoon tulee kiinnittää aiempaa enemmän huomiota.

Lautamieslain 1 §:n 2 momentin mukaan lautamiehen vaaliin sovelletaan kuntalain säännöksiä. Kuntalain (410/2015) 79 §:n mukaan luottamushenkilö pysyy toimessaan sen ajan, joksi hänet on valittu ja senkin jälkeen siihen saakka, kunnes toimeen on valittu toinen. Tämän vuoksi Tuomioistuinvirasto kiinnittää huomiota siihen, että käräjäoikeuksien ja kunnanhallitusten tulisi pyrkiä sopimaan ajankohta, josta lukien uudet lautamiehet aloittavat toimintansa ja nykyisten toimikausi päättyy. Tämä on tärkeää käräjäoikeuksien istuntokokoonpanojen määrittämiseksi ja myös sen vuoksi, että uusien lautamiesten yhteystietojen toimittaminen käräjäoikeudelle ja muut käytännön järjestelyt saattavat ainakin suurimmissa käräjäoikeuksissa vaatia jonkin verran aikaa. Mikäli käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluu useampia kuntia tulisi kaikkien tuomiopiiriin kuuluvien kuntien pyrkiä valitsemaan lautamiehensä likimain samanaikaisesti.

Sidonnaisuuksien ilmoittaminen

Lain käräjäoikeuden lautamiehistä 5 §:n mukaan lautamiehen on ennen tehtävään ryhtymistä sekä tehtävän kestäessä annettava käräjäoikeudelle tuomioistuinlain (2016/673) 11 luvun 12 §:ssä. Tuomioistuimen tulee tehdä asianmukaiset merkinnät kustakin lautamiehestä sidonnaisuus- ja sivutoimirekisteriin.

Lausuntopyyntö

Tuomioistuinvirasto on kirjeellään 25.3.2021 varannut käräjäoikeuksille tilaisuuden antaa lausuntonsa otsikkoasiassa. Käräjäoikeudet ovat varanneet tuomiopiirinsä kunnille tilaisuuden antaa oman lausuntonsa asiassa. Käräjäoikeudet ovat antaneet asiassa lausuntonsa. Lausuntoihin on liitetty kuntien lausunnot.

Päätös

Tuomioistuinvirasto vahvistaa ja muuttaa lautamiesten lukumäärät päätöksen liitteen mukaisesti. Suluissa on kuluvan toimikauden lukumäärät.

Ylijohtaja

Riku Jaakkola

Erityisasiantuntija

Mika Rislä

JAKELU

Käräjäoikeudet (pl. Ahvenanmaan käräjäoikeus)

TIEDOKSI

Suomen Kuntaliitto
Suomen Maallikotuomarit ry

Liite

Tuomioistuinvirasto vahvistaa kunnista valittavien käräjäoikeuden lautamiesten lukumääräksi **yhteensä 1303 (1477)** seuraavasti:

Etelä-Karjalan käräjäoikeus (ei muutosta edelliseen toimikauteen)

Lappeenranta	8
Lemi	1
Luumäki	1
Savitaipale	1
Taipalsaari	1
Imatra	4
Parikkala	1
Rautjärvi	1
Ruokolahti	1
Yhteensä	19

Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus (-5)

Alajärvi	2
Alavus	3
Evijärvi	1
Ilmajoki	3
Isojoki	1
Isokyrö	1 (2)
Karjajoki	1
Kauhajoki	3 (4)
Kauhava	4
Kuortane	1
Kurikka	5 (6)
Lappajärvi	1
Lapua	3 (4)
Seinäjoki	13 (14)

Soini	1
Teuva	2
Vimpeli	1
Ähtäri	2
Yhteensä	48 (53)

Etelä-Savon käräjäoikeus 34 (-24)

Mikkeli	10(16)
Savonlinna	8(14)
Pieksämäki	4 (8)
Mäntyharju	2 (3)
Juva	2 (3)
Kangasniemi	2
Enonkoski	1 (2)
Hirvensalmi	1(2)
Pertunmaa	1 (2)
Puumala	1 (2)
Rantasalmi	1 (2)
Sulkava	1 (2)
Yhteensä	34 (58)

Helsingin käräjäoikeus (-50)

Helsinki	220 (270)
Yhteensä	220 (270)

Itä-Uudenmaan käräjäoikeus (ei muutosta edelliseen toimikauteen)

Askola	2
Lapinjärvi	2

Loviisa	7
Myrskylä	2
Pukkila	2
Pyhtää	2
Porvoo	11
Sipoo	5
Järvenpää	8
Kerava	7
Mäntsälä	4
Pornainen	1
Tuusula	8
Hyvinkää	7
Nurmijärvi	6
Vantaa	60
Yhteensä	134

Kainuun käräjäoikeus (ei muutosta edelliseen toimikauteen)

Hyrnsalmi	2
Kajaani	6
Kuhmo	3
Paltamo	2
Puolanka	2
Ristijärvi	2
Sotkamo	2
Suomussalmi	3
Yhteensä	22

Kanta-Hämeen käräjäoikeus (ei muutosta edelliseen toimikauteen)

Forssa	3
Hattula	2
Hausjärvi	1
Humppila	2
Hämeenlinna	8
Janakkala	3
Jokioinen	2
Loppi	1
Riihimäki	4
Tammela	2
Ypäjä	2
Yhteensä	30

Keski-Suomen käräjäoikeus (ei muutosta edelliseen toimikauteen)

Hankasalmi	1
Joutsa	1
Jyväskylä	27
Jämsä	4
Kannonkoski	1
Karstula	1
Keuruu	2
Kinnula	1
Kivijärvi	1
Konnevesi	1
Kyyjärvi	1
Laukaa	3
Luhanka	1

Multia	1
Muurame	2
Petäjävesi	1
Pihtipudas	1
Saarijärvi	2
Toivakka	1
Uurainen	1
Viitasaari	1
Äänekoski	4
Yhteensä	59

Kymenlaakson käräjäoikeus (-1)

Hamina	4
Kotka	11
Kouvola	15 (16)
Miehikkälä	2
Virolahti	2
Yhteensä	34 (35)

Lapin käräjäoikeus (-1)

Enontekiö	2 (3)
Inari	4
Kittilä	4
Kemi	8
Kemijärvi	4
Keminmaa	3
Kolari	2
Muonio	2
Pelkosenniemi	2
Pello	2
Posio	2
Ranua	2
Rovaniemi	18

Salla	2
Savukoski	2
Simo	2
Sodankylä	6
Tervola	2
Tornio	8
Utsjoki	3
Ylitornio	2
Yhteensä	82 (83)

Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus (ei muutosta edelliseen toimikauteen)

Espoo	48
Hanko	4
Inkoo	2
Karkkila	2
Kauniainen	2
Kirkkonummi	13
Lohja	14
Raasepori	10
Siuntio	2
Vihti	7
Yhteensä	104

Oulun käräjäoikeus (-6)

Alavieska	1
Haapajärvi	2
Haapavesi	2
Hailuoto	1 (2)
Ii	2
Kalajoki	3
Kempele	4
Kuusamo	4 (5)
Kärsämäki	1
Liminka	2
Lumijoki	1 (2)

Merijärvi	1
Muhos	2
Nivala	2
Oulainen	2
Oulu	45
Pudasjärvi	2
Pyhäjoki	1
Pyhäjärvi	1
Pyhäntä	1
Raahe	5 (6)
Reisjärvi	1
Sievi	1
Siikajoki	1
Siikalatva	1
Taivalkoski	2
Tyrnävä	2
Utajärvi	1 (2)
Vaala	1 (2)
Ylivieska	3
Yhteensä	98 (104)

Pirkanmaan käräjäoikeus (-22)

Akaa	2 (3)
Hämeenkyrö	1
Ikaalinen	1 (2)
Juupajoki	1
Kangasala	3 (4)
Kihniö	1
Kuhmoinen	1

Lempäälä	2 (3)
Mänttä-Vilppula	1
Nokia	2 (3)
Orivesi	2 (3)
Parkano	1
Pirkkala	1 (2)
Punkalaidun	1
Pälkäne	1
Ruovesi	1
Sastamala	3 (5)
Tampere	18 (29)
Urjala	1
Valkeakoski	3 (4)
Vesilahti	1
Virrat	1
Ylöjärvi	3 (4)
Yhteensä	52 (74)

Pohjanmaan käräjäoikeus (ei muutosta edelliseen toimikauteen)

Vaasa	20
Kokkola	10
Pietarsaari	5
Mustasaari	4
Kruunupyy	2
Uusikaarlepyy	2
Luoto	2
Maalahti	2
Kaskinen	2

Laihia	2
Kristiinankaupunki	2
Korsnäs	2
Pedersöre	2
Vöyri	2
Närpiö	2
Kannus	2
Kaustinen	2
Toholampi	1
Perho	1
Halsua	1
Lestijärvi	1
Veteli	1
Yhteensä	70

Pohjois-Karjalan käräjäoikeus (+1)

Heinävesi	2
Ilomantsi	2
Joensuu	15
Juuka	2
Kitee	4
Kontiolahti	2
Lieksa	2
Liperi	2
Nurmes	4 (3)
Outokumpu	2
Polvijärvi	2
Rääkkylä	2

Tohmajärvi	2
Yhteensä	43 (42)

Pohjois-Savon käräjäoikeus (-23)

Iisalmi	6 (8)
Joroinen	2 (2)
Kaavi	1 (2)
Keitele	1 (2)
Kiuruvesi	3 (3)
Kuopio	28 (37)
Lapinlahti	3 (3)
Leppävirta	3 (3)
Pielavesi	2 (2)
Rautalampi	1 (2)
Rautavaara	1 (2)
Siilinjärvi	5 (7)
Sonkajärvi	1 (2)
Suonenjoki	3 (3)
Tervo	1 (2)
Tuusniemi	1 (2)
Varkaus	6 (7)
Vesanto	1 (2)
Vieremä	1 (2)
Yhteensä	70 (93)

Päijät-Hämeen käräjäoikeus (ei muutosta edelliseen toimikauteen)

Asikkala	2
Hartola	2
Hollola	3
Heinola	3
Iitti	2
Kärkölä	2
Lahti	15
Orimattila	2
Padasjoki	2
Sysmä	2
Yhteensä	35

Satakunnan käräjäoikeus (-1: Honkajoen kunta yhdistyi Kankaanpään kaupunkiin 2021)

Eura	3
Eurajoki	3
Harjavalta	2
Huittinen	3
Jämijärvi	1
Kankaanpää	3
Karvia	1
Kokemäki	2
Merikarvia	1
Nakkila	2
Pomarkku	1
Pori	15
Rauma	6
Siikainen	1
Säkylä	2
Ulvila	3
Yhteensä	49

Varsinais-Suomen käräjäoikeus (-40)

Aura	1 (2)
------	-------

Kaarina	3 (5)
Kemiönsaari	1 (3)
Koski Tl	1 (2)
Kustavi	1 (2)
Laitila	1 (2)
Lieto	2 (3)
Loimaa	2 (3)
Marttila	1 (2)
Masku	1 (2)
Mynämäki	1 (2)
Naantali	2 (3)
Nousiainen	1 (2)
Oripää	1 (2)
Paimio	2
Parainen	2 (4)
Pyhäranta	1 (2)
Pöytyä	1 (2)
Raisio	3 (4)
Rusko	1 (2)
Salo	5 (8)
Sauvo	1 (2)
Somero	1 (2)
Taivassalo	1 (2)
Turku	20 (30)
Uusikaupunki	2 (3)
Vehmaa	1 (2)
Yhteensä	60 (100)

Enligt sändlista

Fastställande och ändring av antalet nämndemän

Antalet nämndemän har senast fastställts genom justitieministeriets beslut 28.4.2017 (JM 14/31/2016).

Enligt 3 § (22.12.2019/11) i lagen om tingsrätternas nämndemän fastställs antalet nämndemän vid tingsrätterna av Domstolsverket. Om flera kommuner ingår i tingsrättens domkrets, fastställer Domstolsverket antalet nämndemän som ska väljas från varje kommun, i första hand i proportion till antalet mantalsskrivna invånare i kommunen. Från varje kommun ska dock väljas minst en nämndeman.

Innan antalet nämndemän fastställs eller ändras ska tingsrätten och kommunerna inom tingsrättens domkrets ges tillfälle att yttra sig i saken.

Vid bedömningen av antalet har man bort beakta hur antalet mål och ärenden som avgörs i nämndemannasammansättning har utvecklats. De nämndemän som väljs i kommunen ska så rättvist som möjligt representera kommuninvånarnas ålders-, närings- och könsfördelning samt de språkliga förhållandena i kommunen.

Antalet mål och ärenden som handläggs i nämndemannasammansättning har fortsatt att minska vid tingsrätterna. Enligt 7 § i nämndemannalagen ska tingsrättens lagman se till att nämndemännen deltar i tingsrättens sammanträden i tur och ordning.

Till ledamöter vid jorrdomstolen kallar jorrdomstolens ordförande nämndemän från en eller flera tingsrätter inom vars domkrets det område, den gräns eller en del av det område eller den gräns finns som den aktuella förrättningen gäller. Av särskilda skäl kan till ledamöter vid jorrdomstolen också kallas nämndemän vid någon annan tingsrätt som hör till tingsrättens domkrets i jordrechtsmål och jordrechtsärenden.

En nämndeman som under ett kalenderår har deltagit i sammanträden i 20 dagar, får inte delta i fler sammanträden under det kalenderåret, om det inte är fråga om fortsatt behandling av ett tidigare mål eller ärende.

Utifrån utlåtandena har Domstolsverket med stöd av 3 § i nämndemannalagen ändrat justitieministeriets beslut 28.4.2017 om antalet nya nämndemän som ska väljas efter kommunalval som förrättats någon annanstans än i landskapet Åland. De nuvarande nämndemännens mandattid upphör när de nya nämndemännen har valts och beslutet har vunnit laga kraft.

Antalet nämndemän har justerats huvudsakligen på basis av utvecklingen av de mål och ärenden som handläggs vid tingsrätterna och det behov av nämndemän som dessa förutsätter. Antalet mål och ärenden som ska handläggas i nämndemannasammansättning har fortfarande i väsentlig grad påverkats av den ändring i tingsrätternas beslutssammansättningar som trädde i kraft 1.1.2009.

Antalet mål och ärenden som ska behandlas i nämndemannasammansättning har dessutom påverkats av ett s.k. skriftligt förfarande där domaren avgör ärendet vid kansliet med den åtalades samtycke. Åren 2017–2020 avgjordes cirka en tredjedel av alla brottmål genom skriftligt förfarande.

I och med reformerna har nämndemännens deltagande i tingsrätternas sammanträden fortsatt att minska. Således ska **sammanlagt 1303** nämndemän väljas (antalet nämndemän vid Ålands tingsrätt sammanlagt 40). År 2017 valdes 1477 nämndemän på motsvarande sätt. I beslutet har också beaktats kommunsammanslagningar som skett 1.1.2021.

Enligt 4 § i lagen om nämndemän väljer kommunfullmäktige nämndemännen för en tid som motsvarar kommunfullmäktiges mandattid. Mandattiden för de nuvarande nämndemännen upphör när kommunfullmäktige har valt nya nämndemän och valen har vunnit laga kraft.

Ställningstaganden som gäller nämndemännens ställning

Domstolsverket fäster fullmäktigegruppernas och nämndemannakandidaternas uppmärksamhet vid vissa ställningstaganden och omständigheter som tidvis har lyfts fram vid bedömningen av nämndemannasystemets funktion och trovärdighet.

Riksdagens grundlagsutskott har vid behandlingen av justiekanslerns berättelse om justiekanslerns ämbetsåtgärder och iakttagelser av efterlevnaden av lagen från 1994 också behandlat systemet med nämndemän. Grundlagsutskottet har i sitt betänkande av 5.6.1996 (GrUB 3/96) tagit ställning till flera frågor som gäller nämndemannasystemet, vilka ställningstaganden fortfarande är aktuella och det finns skäl att informera fullmäktige, fullmäktigegrupperna och

nämndemannakandidaterna om dessa frågor.

Grundlagsutskottet konstaterar bl.a. följande: "Vid valet av nämndemän ska nämndemännens domaruppgift betonas. Nämndemännen är inte en kommunal förtroendevald med politisk fullmakt, utan han eller hon ska vara oberoende. I detta avseende har fullmäktigegrupperna ett särskilt ansvar. Detsamma gäller att de som väljs till nämndemän är beredda att sköta sina uppgifter under hela mandatperioden. Med beaktande av nämndemännens uppgift och ställning som ledamöter av domstolen ska partierna inte kräva att de som väljs till nämndemän förbinder sig att betala den s.k. partiskatten på sitt sammanträdesarvode."

Nämndemannauppdragets karaktär

Nämndemannauppdraget kan inte betraktas som ett kommunalt förtroendeuppdrag trots att fullmäktige väljer nämndemännen. Enligt grundlagen utövas dömandemakt av självständiga och oberoende domstolar.

Nämndemän med individuell rösträtt är ledamöter av domstolen och arbetar under domaransvar. Uppdraget är alltså snarare ett statligt förtroendeuppdrag och de kostnader som betalas för skötseln av uppdraget (sammanträdesarvode, ersättning för inkomstbortfall och resekostnader) betalas av statens medel.

Nämndemannauppdraget skiljer sig från medlemskapet i de kommunala nämnderna och från vissa andra kommunala förtroendeuppdrag också i det avseendet att domstolens sammanträden i allmänhet inleds på morgonen kl. 9.00 och sammanträdena fortsätter så länge att alla mål som stämts på sammanträdesdagen kan behandlas. Nämndemannauppdraget förutsätter alltså förberedelser inför ett sammanträde som pågår hela dagen. I synnerhet i omfattande brottmål ska nämndemännen förbereda sig på att vara närvarande flera dagar i följd.

För att nämndemännens sammanträdesordning i dessa fall ska kunna fastställas måste tingsrätten och nämndemännen kontakta varandra i så god tid att nämndemännen hinner förbereda sig på att delta i sammanträdet.

Om jävsfrågor

Numera fästs allt större uppmärksamhet vid frågor som gäller jäv för domstolsledamöter. Bestämmelserna om jäv reviderades genom lagen som trädde i kraft i september 2001. I och med den nämnda lagen och

ställningstagandena av den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har kretsen av jäviga personer utvidgats. Den vedertagna principen är att domstolen inte bara ska vara opartisk utan den ska även se opartisk ut.

I praktiken har det visat sig att jävsfrågor ofta är aktuella i synnerhet då t.ex. ledamöter i kommunstyrelsen eller i samkommunens styrelse är nämndemän. Domstolsverket anser att man bör förhålla sig reserverat till att kommunala förtroendevalda med hög ställning eller riksdagsledamöter väljs till nämndemän.

Frågor i anslutning till valet av nämndemän

I fråga om valet av nämndemän hänvisar Domstolsverket till 2 § i lagen om nämndemän vid tingsrätterna. Paragrafens 1 mom. lyder som följer: "En nämndeman ska vara finsk medborgare och bosatt i en kommun inom tingsrättens domkrets. Nämndemannen får inte vara försatt i konkurs, hans eller hennes handlingsbehörighet får inte ha begränsats och han eller hon ska vara att betrakta som lämplig för uppdraget som nämndeman."

Till nämndeman kan därmed inte väljas en person som inte kan anses lämplig för uppgiften. Det kan vara svårt att avgöra någons lämplighet för uppgiften, men syftet med bestämmelsen är att utesluta t.ex. personer med anteckningar i straffregistret och personer som upprepade gången gjort sig skyldiga till mindre brott. Lämplighetsbedömningen förutsätter vanligen en helhetsbedömning av kandidaten, som bör utmynna i slutsatsen att förtroendet för domstolsväsendet inte rubbas om personen i fråga väljs. Fullmäktigegrupperna eller fullmäktige har vanligtvis inte möjlighet att ta fram dessa uppgifter och därför bör nämndemannakandidaterna göras uppmärksamma på detta behörighetsvillkor. Detta är viktigt, eftersom tingsrätterna oftast kontrollerar nämndemännens straffregisteruppgifter.

Enligt 2 § i lagen om nämndemän vid tingsrätterna ska en nämndeman vara finsk medborgare och bosatt i en kommun inom tingsrättens domkrets. Nämndemannen får inte vara försatt i konkurs, hans eller hennes handlingsbehörighet får inte ha begränsats och han eller hon ska vara att betrakta som lämplig för uppdraget som nämndeman.

Den som inte har fyllt 25 år eller som har fyllt 65 år får inte väljas till nämndeman. Den som innehar en tjänst vid en allmän domstol eller vid

Brottsförundersökningsmyndigheten eller som i sin tjänst utför utsökningsuppgifter, förundersökning av brott eller tull- eller polisbevakning får inte vara nämndeman, inte heller en åklagare, advokat eller någon annan som yrkesmässigt bedriver advokatverksamhet.

Enligt 4 § 3 mom. i lagen om nämndemän vid tingsrätterna tingsrättslagen ska de nämndemän som väljs i kommunen så rättvist som möjligt representera kommuninvånarnas ålders-, närings- och könsfördelning samt de språkliga förhållandena i kommunen. Nämndemannasystemets trovärdighet och medborgarnas förtroende för systemet skulle eventuellt kunna bli större om en del av nämndemännen representerade olika etniska grupper.

Till skillnad från domarna har man för nämndemän inte ställt några särskilda behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper. Fullmäktige ska se till att de som väljs till nämndemän har tillräckliga språkkunskaper för att kunna sköta uppdraget och tingsrätten ska sörja för nämndemännens sammansättning vid sammanträdena. I praktiken framhävs kraven på språkkunskaper i tvåspråkiga tingsrätter.

Domstolsverket anser att nämndemännens språkkunskaper bör ägnas större uppmärksamhet än tidigare.

Enligt 1 § 2 mom. i lagen om nämndemän vid tingsrätterna tillämpas bestämmelserna i kommunallagen på val av nämndemän. Enligt 79 § i kommunallagen (410/2015) kvarstår en förtroendevald i sitt uppdrag under den tid för vilken han eller hon har valts och även därefter, tills någon annan har valts till uppdraget. Med hänsyn till detta påpekar Domstolsverket att tingsrätterna och kommunstyrelserna bör bestämma vid vilken tidpunkt de nya nämndemännen inleder sin verksamhet och de nuvarande nämndemännens uppdrag upphör. Detta är viktigt dels för att sammansättningarna vid tingsrätternas sammanträden ska kunna bestämmas, dels för att meddelandet av kontaktinformationen för de nya nämndemännen och de övriga praktiska arrangemangen kan vara rätt tidskrävande i synnerhet vid de största tingsrätterna. Om en tingsrätts domkrets omfattar flera kommuner bör kommunerna inom domkretsen såvitt möjligt välja sina nämndemän ungefär samtidigt.

Redogörelse för bindningar

Enligt 5 § i lagen om nämndemän vid tingsrätterna ska en nämndeman innan han eller hon inleder uppdraget och under den tid uppdraget pågår lämna tingsrätten en redogörelse enligt 11 kap. 12 § i domstolslagen (2016/673) för sina bindningar. Domstolen ska föra in redogörelserna för var och en nämndeman i registret över domares bindningar och bisysslor.

Begäran om utlåtande

Domstolsverket har genom sitt brev 25.3.2021 gett tingsrätterna tillfälle att yttra sig i det ärende som gäller rubriken. Tingsrätterna har gett kommunerna inom domkretsen tillfälle att avge ett yttrande i ärendet. Tingsrätterna har gett yttrande i ärendet. Till yttrandena har bifogats kommunernas yttranden.

Beslut

Domstolsverket fastställer och ändrar antalet nämndemän i enlighet med bilagan till beslutet. Inom parentes finns antalet nämndeman under innevarande mandatperiod.

Överdirektör

Riku Jaakkola

Specialsakkunnig

Mika Rislä

SÄNDLISTA

Tingsrätterna (exkl. Ålands tingsrätt)

FÖR KÄNNEDOM

Finlands Kommunförbund
Finlands Lekmannadomare rf

Bilaga

Domstolsverket fastställer det antal nämndemän vid tingsrätterna som väljs bland kommunerna till **sammanlagt 1303 (1477)** som följer:

Södra Karelens tingsrätt (ingen ändring jämfört med föregående mandatperiod)

Villmanstrand	8
Lemi	1
Luumäki	1
Savitaipale	1
Taipalsaari	1
Imatra	4
Parikkala	1
Rautjärvi	1
Ruokolahti	1
Sammanlagt	19

Södra Österbottens tingsrätt (-5)

Alajärvi	2
Alavus	3
Evijärvi	1
Ilmajoki	3
Storå	1
Storkyro	1 (2)
Bötom	1
Kauhajoki	3 (4)
Kauhava	4
Kuortane	1
Kurikka	5 (6)
Lappajärvi	1
Lappo	3 (4)
Seinäjoki	13 (14)
Soini	1
Östermark	2
Vimpeli	1
Etseri	2

Sammanlagt 48 (53)

Södra Savolax tingsrätt 34 (-24)

S:t Michel	10(16)
Nyslott	8(14)
Pieksämäki	4 (8)
Mäntyharju	2 (3)
Juva	2 (3)
Kangasniemi	2
Enonkoski	1 (2)
Hirvensalmi	1(2)
Pertunmaa	1 (2)
Puumala	1 (2)
Rantasalmi	1 (2)
Sulkava	1 (2)

Sammanlagt 34 (58)

Helsingfors tingsrätt (-50)

Helsingfors	220 (270)
-------------	-----------

Sammanlagt 220 (270)

Östra Nylands tingsrätt ((ingen ändring jämfört med föregående mandatperiod)

Askola	2
Lappträsk	2
Lovisa	7
Mörskom	2
Pukkila	2
Pyttis	2
Borgå	11
Sibbo	5
Träskända	8
Kervo	7

Mäntsälä	4
Borgnäs	1
Tusby	8
Hyvinge	7
Nurmijärvi	6
Vanda	60

Sammanlagt 134

Kajanalands tingsrätt (ingen ändring jämfört med föregående mandatperiod)

Hyrnsalmi	2
Kajana	6
Kuhmo	3
Paltamo	2
Puolanka	2
Ristijärvi	2
Sotkamo	2
Suomussalmi	3
Sammanlagt	22

Egentliga Tavastlands tingsrätt (ingen ändring jämfört med föregående mandatperiod)

Forssa	3
Hattula	2
Hausjärvi	1
Humppila	2
Tavastehus	8
Janakkala	3
Jockis	2
Loppi	1
Riihimäki	4

Tammela	2
Ypäjä	2
Sammanlagt	30

Mellersta Finlands tingsrätt (ingen ändring jämfört med föregående mandatperiod)

Hankasalmi	1
Joutsa	1
Jyväskylä	27
Jämsä	4
Kannonkoski	1
Karstula	1
Keuruu	2
Kinnula	1
Kivijärvi	1
Konnevesi	1
Kyyjärvi	1
Laukaa	3
Luhanka	1
Multia	1
Muurame	2
Petäjävesi	1
Pihtipudas	1
Saarijärvi	2
Toivakka	1
Uurainen	1
Viitasaari	1
Äänekoski	4

Sammanlagt 59

Kymmenedalens tingsrätt (-1)

Fredrikshamn	4
Kotka	11
Kouvola	15 (16)
Miehikkälä	2
Violahti	2
Sammanlagt	34 (35)

Lapplands tingsrätt (-1)

Enontekis	2 (3)
Enare	4
Kittilä	4
Kemi	8
Kemijärvi	4
Keminmaa	3
Kolari	2
Muonio	2
Pelkosenniemi	2
Pello	2
Posio	2
Ranua	2
Rovaniemi	18
Salla	2
Savukoski	2
Simo	2
Sodankylä	6
Tervola	2
Torneå	8
Utsjoki	3
Övertorneå	2
Sammanlagt	82 (83)

Västra Nylands tingsrätt (ingen ändring jämfört med föregående mandatperiod)

Esbo	48
Hangö	4
Ingå	2
Högfors	2
Grankulla	2
Kyrkslätt	13
Lojo	14
Raseborg	10
Sjundeå	2
Vichtis	7
Sammanlagt	104

Uleåborgs tingsrätt (-6)

Alavieska	1
Haapajärvi	2
Haapavesi	2
Karlö	1 (2)
Ii	2
Kalajoki	3
Kempele	4
Kuusamo	4 (5)
Kärsämäki	1
Limingo	2
Lumijoki	1 (2)
Merijärvi	1
Muhos	2
Nivala	2
Oulais	2
Uleåborg	45
Pudasjärvi	2
Pyhäjoki	1
Pyhäjärvi	1

Pyhäntä	1
Brahestad	5 (6)
Reisjärvi	1
Sievi	1
Siikajoki	1
Siikalatva	1
Taivalkoski	2
Tyrnävä	2
Utajärvi	1 (2)
Vaala	1 (2)
Ylivieska	3
Sammanlagt	98 (104)

Birkalands tingsrätt (-22)

Akaa	2 (3)
Tavastkyro	1
Ikalis	1 (2)
Juupajoki	1
Kangasala	3 (4)
Kihniö	1
Kuhmoinen	1
Lempäälä	2 (3)
Mänttä-Vilppula	1
Nokia	2 (3)
Orivesi	2 (3)
Parkano	1
Pirkkala	1 (2)
Punkalaidun	1
Pälkäne	1

Ruovesi	1
Sastamala	3 (5)
Tammerfors	18 (29)
Ujala	1
Valkeakoski	3 (4)
Vesilahti	1
Virdois	1
Ylöjärvi	3 (4)
Sammanlagt	52 (74)

Österbottens tingsrätt (ingen ändring jämfört med föregående mandatperiod)

Vasa	20
Karleby	10
Jakobstad	5
Korsholm	4
Kronoby	2
Nykarleby	2
Larsmo	2
Malax	2
Kaskö	2
Laihela	2
Kristinestad	2
Korsnäs	2
Pedersöre	2
Vörå	2
Närpes	2
Kannus	2

Kaustby	2
Toholampi	1
Perho	1
Halsua	1
Lestijärvi	1
Veteli	1
Sammanlagt	70

Norra Karelen tingsrätt (+1)

Heinävesi	2
Ilomants	2
Joensuu	15
Juuka	2
Kitee	4
Kontiolahti	2
Lieksa	2
Liperi	2
Nurmes	4 (3)
Outokumpu	2
Polvijärvi	2
Rääkkylä	2
Tohmajärvi	2
Sammanlagt	43 (42)

Norra Savolax tingsrätt (-23)

Idensalmi	6 (8)
Jorois	2 (2)
Kaavi	1 (2)

Keitele	1 (2)
Kiuruvesi	3 (3)
Kuopio	28 (37)
Lapinlahti	3 (3)
Leppävirta	3 (3)
Pielavesi	2 (2)
Rautalampi	1 (2)
Rautavaara	1 (2)
Siilinjärvi	5 (7)
Sonkajärvi	1 (2)
Suonenjoki	3 (3)
Tervo	1 (2)
Tuusniemi	1 (2)
Varkaus	6 (7)
Vesanto	1 (2)
Vieremä	1 (2)
Sammanlagt	70 (93)

Päijänne-Tavastlands tingsrätt (ingen ändring jämfört med föregående mandatperiod)

Asikkala	2
Gustav Adolfs	2
Hollola	3
Heinola	3
Itis	2
Kärkölä	2
Lahtis	15
Orimattila	2
Padasjoki	2

Sysmä	2
Sammanlagt	35

Satakunta tingsrätt (-1: Honkajoki kommun slogs samman med Kankaanpää stad 2021)

Eura	3
Euraåminne	3
Harjavalta	2
Huittinen	3
Jämijärvi	1
Kankaanpää	3
Karvia	1
Kumo	2
Sastmola	1
Nakkila	2
Påmark	1
Björneborg	15
Raumo	6
Siikainen	1
Säkylä	2
Ulsby	3
Sammanlagt	49

Egentliga Finlands tingsrätt (-40)

Aura	1 (2)
S:t Karins	3 (5)
Kimitoön	1 (3)
Koskis	1 (2)
Gustavs	1 (2)
Laitila	1 (2)
Lundo	2 (3)
Loimaa	2 (3)
Marttila	1 (2)
Masku	1 (2)
Mynämäki	1 (2)

Nådendal	2 (3)
Nousis	1 (2)
Oripää	1 (2)
Pemar	2
Pargas	2 (4)
Pyhärinta	1 (2)
Pöytyä	1 (2)
Reso	3 (4)
Rusko	1 (2)
Salo	5 (8)
Sagu	1 (2)
Somero	1 (2)
Tövsala	1 (2)
Åbo	20 (30)
Nystad	2 (3)
Vehmaa	1 (2)
Sammanlagt	60 (100)

Suomen Maallikkotuomarit ry:n jäsenyys ja jäsenedut

Suomen Maallikkotuomarit ry:n jäseninä voivat olla kaikki lautamiehinä istuvat tai istuneet henkilöt.

* Lautamiehen tehtävä on määräaikainen, yhdistyksen jäsenyys pysyvä *

Muita jäsenetuja

Suomen Maallikkotuomarit ry:n jäsenedut

*Kaikki jäsenet saavat liittymislahjana jäsenmerkin joka on kullanvärinen pinssi ja 40-vuotisHistoria-kirjan niin kauan kuin kirjoja riittää

* Osallistuminen Lautamiespäiville ja Koulutusristeilylle jäsenhinnalla

* Mahdollisuus lisätä ammatillista osaamista maallikkotuomarina

* Maallikkotuomari-lehti kaksi kertaa vuodessa kotiin kannettuna

* Yhteisöllistä toimintaa ja lautamiesperinteen jakamista paikallisten toimikuntien kanssa

* Lautamies tuotteet 20 %n jäsenalennuksella

- lautamies- ja herastuomarimerkit ja -korut ym. tarvikkeet

- image-tuotteita myös muille kuin lautamiehille

* Sopimusyhtiöiden tarjoamia laivaristeilyjä ja majoituspalveluja

Huom!

Sopimusyhtiöiden tarjoamien jäsenetujen hyödyntäminen edellyttää voimassa olevaa Suomen Maallikkotuomarit ry:n jäsenyyttä mikä on voitava todistaa jäsenkortilla ja maksutositteella.

RISTEILYJÄ HELSINGISTÄ JA TURUSTA

VIKING LINE

Viking Linen tarjoaa edullisia risteilymatkoja Suomen Maallikkotuomarit ry:n jäsenille. Päivittäin useita risteilyvaihtoehtoja, sekä kestoittain eripäivä risteilymatkoja osoitteesta: <http://www.vikingline.fi/edut/lautamiehet>

Lisätietoja ja matkavaraukset osoitteesta www.vikingline.fi, myyntipalvelusta

puh. 0600-41577 tai matkatoimistostasi. Pidätämme oikeudet muutoksiin.

Tallink Silja Oy

Tarjoaa sopimusasiakkaille kuukausittain vaihtuvia erikoisetuja vapaa-ajan matkustukseen osoitteessa: <http://www.tallinksilja.com/fi/trips/discounts/offersForUnions.htm>

Tallink Silja ja Club One tarjoaa Suomen Maallikkotuomarit ry:n jäsenille ilmaisen liittymisen Club One -jäseneksi suoraan kanta-asiakasohjelman Silver-tasolle. Katso edut www.clubone.fi ja liity Club One asiakkaaksi www.clubone.fi/

erikoisliittymisen SMT ry:n jäsennumerolla **10777**.

Jos olet jo Club Onen Bronze -tason jäsen, siirrämme sinut Silver-tasolle, ilmoitathan tuolloin Club One -kanta-

asiakasnumerosi: erikoisliittymiset@tallinksilja.com.

Hintatiedot ja varaukset Club One, p.0600 152 68

MAJOITUSETUJA

S-ryhmän kaksi hotelliketjua tarjoavat jatkuvasti vaihtuvia jäsenetuja osoitteessa: <http://liitonjasenedut.s-hotels.fi>

Sokos Hotelleja on käytössä 30 eri paikkakunnalla Suomessa, kaksi Tallinnassa (Original Sokos Hotel Viru ja Solo Sokos Hotel Estoria) sekä kolme Pietarissa (Original Sokos Hotel Olympia Garden, Solo Sokos Hotel Palace Bridge ja Solo Sokos Hotel Vasilievsky). Lisäksi käytössä on kuusi Radisson Blu Hotellia (Helsinki, Espoo, Turku ja Oulu). Lisätietoja myös keskusmyyntipalveluista: Sokos Hotellit p.020 1234 600, Radisson Blu Hotellit p. 020 1234 700.

Cumulus City&Resort

Restel Hotel Groupin edut SMT ry:n jäsenille v. 2017 ovat valittavissa 44 hotellissa kautta Suomen:

Cumulus-, Rantasipi- ja Holiday Inn-hotellit sekä Helsingissä Hotelli Seurahuone, Hotel Indigo ja Hotel Crowne Plaza.

Restel Hotel Group tarjoaa etuja sekä vapaa-ajan matkustamiseen että liike matkustamiseen.

Jäsenyydestä on mainittava varauksissa: varaukset ja tarkemmat hintatiedot varauskeskustamme my.reservation@restel.fi tai p.020 055 055.

Liity Suomen Maallikkotuomarit ry:n jäseneksi!

Jokainen kärkeäjoikeudessa toimiva tai toiminut lautamies voi olla Suomen Maallikkotuomarit ry:n

jäsen. Jäsenmaksu vuodelle 2021 on 42 euroa, **lahdelle vuodelle 75 euroa ja neljälle vuodelle 136 euroa**.

Jäseneksi ilmoittautumiset ja osoitteenmuutokset järjestösihteerille sähköpostilla: jarjestosihteerit@maallikkotuomarit.fi

*** KERRAN LAUTAMIES ON AINA LAUTAMIES ***

Suomen lautamiehet ry
Finlands nämndemän rf

LAUTAMIESTUOTTEET - suomalaista muotoilua

Myynnissä koulutustapahtumissa- Hanki itsellesi tai anna lahjaksi!

Herastuomarin
Rintamerkki 20 €
Kalvosinnapit 50 €
Solmionpidike 40 €

Lautamiehen
Rintamerkki 10 €
Solmionpidike 22 €
Kalvosinnapit 32 €

Kultasormus
herastuomarille
Tai lautamiehelle
erikoistilauksesta

Suomen lautamiehet
ry:n standaari 45 €

Kaulakoru 25 €
kullattua hopeaa
(ilman ketjua)

Tuomarinvalatodistus
10 €/kpl

Avaimenperä / poletti
3,50 €/kpl tai 10 €/3 kpl

Herastuomarin
arvonimikirja 10 €/kpl

Tilaukset:
www.maallikkotuomarit.fi Lautamiestuotteet
Sposti jarjestosihteeri@maallikkotuomarit.fi
tai p 050 365 6896

Smt ry:n jäsenille
ALENNUS 20 %
Tehkää yhteistilaus niin
säästätte postituskuluissa

Teknisistä syistä värit kuvissa eivät täysin vastaa todellisia, kullatut ovat kullanvärisiä